Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1,30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXIV. Celovec, petek, 30. maj 1969 Štev. 21 (1405)

Slovenski vladni obisk na Koroškem

27. in 28. maja se je mudila na dvodnevnem uradnem obisku na Koroškem delegacija izvršnega sveta Slovenije. Vodil jo je predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič, v njej pa sta bila še člana izvršnega sveta Bojan Lubej in ing. Franc Razdevšek ter jugoslovanski generalni konzul v Celovcu ing. Karmelo Budihna. Obiska predsednika Kavčiča pa se je udeležil tudi jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Lazar Mojsov. Goste iz Slovenije je na obmejnem prehodu na Ljubelju pozdravil deželni svetnik Erich Suchanek, v prostorih koroške deželne vlade pa jih je pričakal in pozdravil koroški deželni glavar Hans Sima z obema podpredsednikoma in nekaterimi člani koroške deželne vlade. V pozdravnem govoru je deželni glavar najprej izrazil svoje zadovoljstvo ob ponovnem srečanju s predsednikom Kavčičem, hkrati pa mu je čestital k ponovni izvolitvi za predsednika izvršnega sveta Slovenije. Izrazil je tudi željo, da bi še v naprej sodelovala v dobro obeh dežel.

Program bivanja gostov iz Slovenije na Koroškem je bil zelo obsežen. Mimo uradnih razgovorov med delegacijama koroške in slovenske vlade so gosti prvi dan obiska obiskali slikarja prof. dr. Wernerja Berga na njegovem domu, nato pa so si ogledali hidrocentralo na Dravi Bistrica v Rožu. Zvečer jim je Sima priredil v Vrbi slavnostno večerjo. Večerje sta se udeležila tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Reginald Vospernik. V kulturnem sporedu sta nastopili skupini pevcev in plesalcev z narodnimi pesmimi in plesi. Če pustimo ob strani izvajanje, ki je bilo na višini, in dokaj dvomljivo tolmačenje izvora in povezanosti narodnih plesov in pesmi na Koroškem, pa ne moremo mimo načelne ugotovitve: Pevci so resda zapeli tudi slovensko pesem „Pojdam v rute", ves ostali program pa je bil nemški. Vsaj ob takšni priložnosti pa bi lahko organizatorji, če jim je res šlo za to, da bi prikazali obstoj dveh kultur na Koroškem, povabili k sodelovanju kakšen slovenski zbor, ne pa da je bilo to storjeno z zelo dvomljivim komentarjem.

Drugi dan obiska je predsednik Kavčič najprej sprejel predstavnike obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev. Od Zveze slovenskih organizacij so se sprejema udeležili dr. Franci Zwitter, Hanzi Ogris in Karel Prušnik-Gašper, s strani Narodnega sveta pa dr. Reginald Vospernik, dr. Joško Tischler in dr. Janko Zerzer. Ob tej priložnosti je dr. Franci Zwitter zaprosil med drugim Staneta Kavčiča za pomoč pri opremljanju lastnih prostorov Kluba slovenskih študentov na Dunaju, kar je le-ta tudi obljubil. Predvsem pa je Kavčič seznanil predstavnike koroških Slovencev z razgovori med obema delegacijama, kar zadeva slovensko narodnostno skupnost na Koroškem. Poudaril je, da je delegacija izvršnega sveta Slovenije dala podporo koroški deželni vladi pri izvajanju dosedanje politike, ki je pripomogla k ustvarjanju boljšega vzdušja na Koroškem, hkrati pa jo je opozorila na še konkretna odprta vprašanja. Med njimi na vprašanje lastnega poslopja slovenske gimnazije v Celovcu, priznanja javnosti kmetijski šoli za fante v Podravljah, podpore kulturno prosvetni dejavnosti in sploh razvoja slovenske manjšine iz proračunov ter uporabe slovenskega jezika v javni upravi. Veleposlanik Mojsov pa je predstavnikom manjšine zagotovil, da jugoslovansko veleposlaništvo z veliko pozornostjo spremlja položaj manjšine, da je interveniralo pri avstrijski zvezni vladi zaradi dogodkov v Velikovcu in Dobrli vasi in da se bo vedno zavzemalo za to, da Avstrija izpolni napram manjšini tiste obveznosti, ki jih vsebuje državna pogodba. Dejal je tudi, da avstrijska vlada prek zveznega proračuna redno podpira hrvatsko manjšino na Gradiščanskem in da bi morala tudi slovensko na Koroškem.

Drugi dan obiska so si gosti iz Slovenije ogledali nato še zahodno Koroško ter se z vzpenjačo povzpeli na Ankogel. Po tiskovni konferenci na Ankoglu in kosilu v Malnitzu so si ogledali še ruševine gradu Landskron. Tu se je deželni glavar Sima poslovil od gostov iz Slovenije, le ti pa so se prek Korenskega sedla vrnili v domovino.

Žal o uradnih razgovorih med obema delegacijama ni bil izdan komunike, niti pri njih nismo bili prisotni, zato lahko o tem najvažnejšem delu obiska predsednika Kavčiča poročamo le na podlagi tega, kar smo zvedeli na sprejemu pri predsedniku Kavčiču, na tiskovni konferenci in iz pogovorov s člani slovenske delegacije. Predsednik Kavčič je na tiskovni konferenci poudaril, da v pogovorih med obema delegacijama ni bilo nič spektakularnega. Osnovni smisel pogovorov je bil nadaljevati dosedanjo politiko dobrih sosedskih odnosov med obema deželama. Zato so najprej ocenili načelna stališča in skupne cilje, predvsem pa, do kam sta obe vladi prišli pri realiziranju politike dobrega sosedstva in kakšni novi vidiki se pri tem odpirajo. Poudaril je tudi, da je bilo ves čas prisotno tudi vprašanje slovenske manjšine, ki je važen element v strategiji sodelovanja in politike dobrega sosedstva v prihodnje.

Koroški Slovenci lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da vprašanje položaja manjšine ni bilo tako izčrpno obravnavano še na nobenem uradnem srečanju med predstavniki Koroške in Slovenije, kot to pot. V oceni položaja soglašamo z ugotovitvijo, da se vzdušje na Koroškem zboljšuje. Z zadovoljstvom smo tudi sprejeli izjavo in zagotovilo deželnega glavarja, da je gradnja lastnega poslopja slovenske gimnazije v načrtih na drugem mestu takoj za pedagoško akademijo. Ne moremo pa soglašati s stališčem glede dodeljevanja pomoči manjšini za njen kulturni in gospodarski razvoj prek proračunov. S pomočjo, ki bi ji bila posebej zagotovljena v proračunih, se manjšina nikakor ne bi zapirala v gheto, ampak bi se z njo ustvarjali materialni pogoji za njen hitrejši in vsestranski razvoj, za to, da bi lahko postala enakopraven partner v kulturnem in gospodarskem življenju dežele. Podobno je z vprašanjem priznavanja pripadnosti k narodnosti. Predsednik Kavčič je na tiskovni konferenci izjavil, da je sestavni del človekovih pravic tudi svobodna izpoved narodnosti, deželni glavar Sima pa, da mora biti to priznavanje svobodno brez gospodarskega in socialnega pritiska. Če bi bili ti pogoji uresničeni, načelu priznavanja k narodnosti ni mogoče oporekati. Toda na Koroškem je treba takšne pogoje najprej ustvariti, ustvariti in zagotoviti dejansko tisto atmosfero, o kateri je govoril tudi deželni glavar Sima, da se Slovenci na Koroškem tudi podzavestno ne bodo čutili ogrožene zaradi tega, če se bodo priznali k slovenski narodnosti. Zato tudi ne zadostuje samo toleranca, o kateri je toliko govora, kajti toleriranje že a priori spravlja tistega, ki ga toleriramo, v podrejen položaj. Za obstoj in vsesplošni razvoj manjšine pa je potrebno, da le-ta uživa v sožitju z večinskim narodom popolno enakopravnost.

Slovensko planinsko društvo

bo v nedeljo 1. junija ob 11. uri otvorilo svojo novo planinsko kočo nad Arihovo pečjo na Bleščeči planini (pod Jepo). Na otvoritveno slavnost vabljeni vsi ljubitelji planinstva.

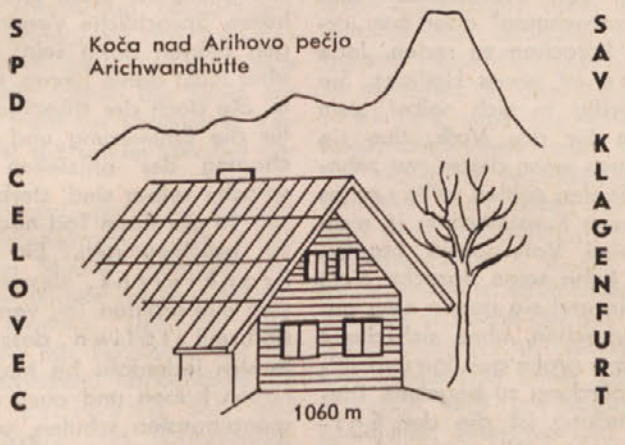

Pot na Bleščečo planino se od državne ceste med Ledincami in hotelom „Mittagskogel" odcepi pri kažipotu na Kopanje, nekaj sto metrov vzhodno od omenjenega hotela.

Vloga narodnih manjšin

čedalje močnejši faktor prijateljskega sodelovanja med narodi in državami

Kot velika manifestacija enotnosti in enakopravnosti pripadnikov različnih narodov je izzvenela v nedeljo v Umagu proslava 25-letnice ustanovitve Italijanske unije za Istro in Reko, to je osrednje organizacije tamkajšnje italijanske manjšine. Zaključnega zborovanja, ki so ga bogatili nastopi raznih kulturno-prosvetnih skupin, so se poleg pripadnikov italijanske narodnostne skupine udeležili tudi številni zastopniki hrvaškega in slovenskega prebivalstva, s katerim živi italijanska manjšina v enakopravni skupnosti.

Slavnostni govor je imel član sveta federacije Edvard Kardelj, ki je opozoril na bratsko sožitje pripadnikov treh narodov v Istri. Na teh tleh — je dejal — so že stoletja živeli in tudi zdaj žive ljudje, ki govore tri različne jezike, pripadajo različnim narodom in so pod vplivom treh nacionalnih kultur. Poudaril je, da bo tako tudi v bodoče, ne samo zato, ker ideja socialističnega humanizma sama po sebi nasprotuje raznarodovanju in asimilaciji, marveč tudi zato, ker prav takšna Istra, v kateri se medsebojno povezujejo in prepletajo materialne, družbene in kulturne stvaritve treh narodov, daje svoj največji in specifični doprinos k bogastvu misli in kulture narodov Jugoslavije.

Pri tem je Kardelj posebej naglasil, da se ta enotnost „ne dosega s podrejanjem ali omejevanjem pravic in pogojev narodnega obstoja in samostojnega razvoja drugega naroda, niti z odpovedovanjem boju za popolno uveljavljanje pravic in razvoja jezika, kulture in vseh drugih oblik obstoja svojega naroda, marveč prav priznanje takih pravic in pogojev postaja eno izmed izhodišč in sestavina boja za osvoboditev dela in delovnega človeka."

Ko je orisal vlogo Italijanske unije med zadnjo vojno, je Kardelj nakazal tudi njene sedanje naloge pri kovanju bratstva in enotnosti ter ugotovil, da s tem ne bo prispevala samo h kulturnemu in družbenemu napredku italijanskega prebivalstva, marveč tudi k družbenemu napredku in kulturi vseh narodov Jugoslavije, posebej h krepitvi občutka prijateljstva in bratstva.

Takšna smer notranjega razvoja — je ob koncu izjavil Kardelj — je velikega pomena tudi za mednarodne odnose Jugoslavije, zlasti s sosednjimi državami, kjer žive narodne manjšine. Sodobni razvoj gospodarstva, prometa, sredstev množičnih komunikacij in kulture, kakor tudi splošna težnja po krepitvi miru in enakopravnega mednarodnega sodelovanja, najbolj zbližujejo ljudi in narode in trajno zmanjšujejo moč državnih meja. „S takšnim razvojem, če ga spremlja tudi ustrezno ozračje političnega zaupanja, se znatno zboljšujejo pogoji življenja in obstoja narodnih manjšin. Vloga samih narodnih manjšin v vsaki deželi, zlasti če sloni njihovo življenje in razvoj na svobodi in enakopravnosti, pa postaja čedalje močnejši faktor prijateljskega sodelovanja med narodi in državami."

To so dejstva!

Za oživitev spomina tistim, ki določene stvari vse preveč radi pozabljajo, navajamo nekaj podatkov

- **iz leta 1953: razstrelitev partizanskega spomenika v Št. Rupertu pri Velikovcu; fizični napad na takrat 66-letnega Franca Prušnika iz Lobnika pri Železni Kapli**
- **iz leta 1955: odstranitev slovenskega napisa z Breznikove gostilne v Pliberku**
- **iz leta 1956: napad na 80-letnega kanonika dr. Arnejca in s tem v zvezi na Krumplovo domačijo v Žrelcu; dvakratna odstranitev slovenskega napisa Hranilnice in posojilnice v Železni Kapli; skrunitev partizanskega grobišča v Borovljah**
- **iz leta 1957: odstranitev slovenskih oziroma dvojezičnih napisov slovenskih organizacij in ustanov v Celovcu; odstranitev dvojezičnega napisa Hranilnice in posojilnice v Velikovcu**
- **iz leta 1958: odstranitev slovenskega dela napisa na ljudski šoli v Št. Janžu v Rožu; poškodovanje in odstranitev slovenskega dela napisa na uradnih kažipotih v občini Blato pri Pliberku**
- **iz leta 1959: izzivalna in proti Slovencem naperjena hujskaška napisna akcija v Št. Rupertu pri Velikovcu; ponovni napad na napise slovenskih organizacij v Celovcu**
- **iz leta 1960: skrunitev partizanskega grobišča v Št. Rupertu pri Velikovcu.**

To je seveda le majhen in nepopoln odlomek iz žalostne in hkrati značilne koroške kronike povojnih let. Take in podobne dogodke bi lahko navajali tudi iz poznejših let vse do letošnjih atentatov na slovenske zadružne prostore v Velikovcu in Dobrli vasi. Prav tako bi lahko navajali številne primere drugih oblik izpadov in hujskanja proti koroškim Slovencem in njihovim ustanovam. Pa naj bo za oživitev spomina dovolj že ta majhni nepopolni odlomek.

Pač pa moramo v tej zvezi ugotoviti, da pristojne varnostne oblasti, ki so bile v vsakem posameznem primeru takoj obveščene, vse do danes niti v enem samem primeru — vsaj v kolikor je nam znano — niso izsledile „neznanih storilcev"!

Predsednik gospodar. zbornice Slovenije o gospodarskih odnosih Slovenije do Avstrije

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Leopold Krese je pred kratkim zavzel stališče do razvoja gospodarskih odnosov Slovenije do Avstrije. Pri tem je prišel do zaključka, da se sicer ti odnosi razmeroma dobro razvijajo, da pa zdaleka niso taki kot n. pr. gospodarski odnosi Slovenije do Italije in do Zahodne Nemčije. Vzrok vse prepočasnega razvoja gospodarskega sodelovanja med neposrednima sosedoma Slovenijo in Avstrijo je po mnenju predsednika Kreseta avstrijska zvezna vlada, ki to sodelovanje bolj zavira kot ga pospešuje.

Gospodarsko sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo odnosno Slovenijo se ne razvija tako kot bi bilo pričakovati spričo gospodarske strukture, še bolj pa spričo izvrstnega političnega vzdušja med obema državama. Ko to ugotavlja, navaja predsednik Krese, da je Avstrija na celokupnem izvozu Slovenije udeležena le s 5,7 odstotka, medtem ko je Zahodna Nemčija na njenem izvozu udeležena s 15 odstotki, Italija pa celo z 19,9 odstotka. Iz tega sledi, pravi, da možnosti blagovne izmenjave med Avstrijo in Slovenijo še zdaleka niso izčrpane. Pri tem predsednik Krese zlasti naglaša, da dobrososedski odnosi in bližina slovenskih in avstrijskih gospodarskih centrov dajejo mnogo več možnosti blagovne izmenjave kot se jih Avstrija poslužuje. Poleg pospeševanja klasične blagovne izmenjave bi bilo zaradi tega treba povečati napore za izgradnjo vseh drugih možnosti gospodarskega sodelovanja in aranžmajev v svrho pospeševanja teh možnosti.

Gospodarstvo Slovenije ima z gospodarstvom Koroške, Štajerske, Tirolske in Gradiščanske specifične aranžmaje v obliki letnih sejemskih sporazumov, ki jih sklepa Gospodarska zbornica Slovenije z gospodarskimi zbornicami omenjenih zveznih dežel naše države. S tem v zvezi poudarja predsednik Krese, da se obseg tovrstne blagovne izmenjave sicer iz leta v leto veča in da je lahko osnova za razvoj najrazličnejših oblik poslovnega sodelovanja, da pa ima vtis, da zlasti na avstrijski strani ni zanimanja za nadaljno izgradnjo tovrstnih poslov. „Izgleda", poudarja predsednik Krese, „da so deželne zbornice in deželne vlade za razširitev takih sporazumov zelo dostopne, da pa te dostopnosti pri avstrijskih zveznih organih ni. To je sicer do neke mere razumljivo. Navadno je namreč tako, da skupne koristi gospodarske kooperacije najprej spoznajo gospodarstveniki najbližjih mejnih področij. Tako je bilo pri nas", ugotavlja predsednik Krese, „in tako je verjetno tudi drugje. V našem primeru je vendar skupna korist tako očitna, da bi bilo — po mojem mnenju — potrebno s pospešenim tempom podvzeti ustrezne akcije, to pa ob sodelovanju vseh v poštev prihajajočih organov, pri čemer naj svoje opravi tudi izvrstno politično vzdušje med Avstrijo in Jugoslavijo."

Ko predsednik gospodarske zbornice Slovenije našteva najbolj izrazite možnosti za poglobitev oziroma za izgradnjo gospodarskega sodelovanja med Avstrijo in Slovenijo, se zavzema za sporazum o malem blagovnem prometu na meji med Slovenijo na eni ter Koroško, Štajersko in Gradiščanko na drugi strani. „S takim sporazumom", pravi, „bi se sosedni državi lahko dogovorili o definiciji mejnega pasu za brezcarinski uvoz in izvoz surovin, polfabrikatov in gotovih izdelkov, navedenih v specializirani listi. Tak sporazum bi bil najboljša in najustreznejša osnova za injeciranje vzorcev kooperacije odnosno skupnih podjetij avstrijskih in jugoslovanskih firm v mejnih področjih.

Slovenija je s takim predlogom že dosegla popolno razumevanje jugoslovanskih centralnih oblasti. „Kolikor sem poučen", nadaljuje predsednik Krese, „so take in podobne predloge v različnih variantah stavile tudi zbornice in vlade avstrijskih obmejnih dežel. Pristanka zvezne vlade vendar ni bilo mogoče doseči, ne ob priložnosti pogajanja za trgovinsko pogodbo pred dvema leti in tudi ne pozneje. „Mislim", dodaja predsednik Krese, „da odlaganje takega sporazuma na poznejši čas pomeni nepopravljivo zamudo ugodne priložnosti za navezavo tesnejšega gospodarskega sodelovanja med obema državama."

Med najbolj izrazitimi možnostmi poglobitve gospodarskega sodelovanja Slovenije z Avstrijo navaja predsednik Krese še sodelovanje Koroške, Štajerske in Gradiščanske na področju turizma ter sodelovanja gospodarskih podjetij teh dežel na trgu tretjih dežel. Oboje bi gospodarskemu razvoju omenjenih dežel samo koristilo. Kakor turistično tako je tudi v pogledu na proizvodna sredstva gospodarstvo vsake teh dežel odvisno od gospodarstva ostalih. Sodelovanje na teh področjih bi predstavljalo neprecenljiv prispevek k optimalni izkoriščenosti naravnih bogastev in lepot na obeh straneh meje. Istočasno pa bi tudi omogočilo izčrpanje pomembnih koristi, ki se s tem nudijo omenjenim deželam.

„Svojo oceno možnosti gospodarskega sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo zaključujoč", pravi predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, „moram še enkrat ugotoviti, da prednosti, ki jih nudijo razmeroma kratke razdalje med gospodarskimi centri to- in onstran meje, doslej niso bile izkoriščene. Na obeh straneh meje obstojajo gospodarske potrebe, katerim s pomočjo odgovarjajoče kooperacije lahko zadostimo. Izgleda, da splošni proizvodni faktorji v obeh sosednih državah niso dovolj izkoriščeni, kooperacija pa bi tudi tukaj položaj lahko zboljšala. Zato v interesu boljšega razvoja obeh narodnih gospodarstev izražam željo, da bi vendar tudi avstrijski organi, v katerih pristojnost spada tovrstna odgovornost, napravili vse, kar je v njihovih močeh, za poglobitev in za nadaljnjo izgradnjo gospodarskih relacij z Jugoslavijo oziroma s Slovenijo."

Jezikovna enakopravnost na sodišču

Uspeh boja slovenske narodne skupnosti v Italiji

Po dveh desetletjih doslednega in odločnega prizadevanja so Slovenci v Italiji zabeležili spet lep uspeh. Italijanski parlament je na podlagi zahtev in protestov slovenskih organizacij in naprednih italijanskih strank končno izglasoval sklep, ki obvezuje italijansko vlado, da izvede določene spremembe v kazenskem zakonu. Pri teh spremembah gre za odstranitev še vedno veljavnega določila iz fašistične dobe, po katerem so italijanski državljani, ki znajo italijanski, dolžni pred sodnimi oblastmi uporabljati ta jezik, sicer so lahko kaznovani.

Spremenjeni člen tega zakona pa določa, da je treba pripadnike jezikovnih manjšin zaslišati v njihovi materinščini; prav tako morajo biti v njihovem jeziku sestavljeni tudi zapisniki. Poleg tega ostanejo v veljavi seveda tudi vse druge posebne pravice glede uporabe jezika ki izvirajo iz posebnih zakonov ali mednarodnih pogodb in sporazumov.

Tozadevni sklep je parlament v Rimu sprejel z veliko večino glasov; proti so glasovali le skrajni desničarji — to so neofašisti in monarhisti. Ta sklep obezuje vlado, da odpravi v fašističnih časih uzakonjeno diskriminacijsko določilo o obvezni uporabi italijanščine v kazenskem postopku. Zdaj je pričakovati, da bo podoben sklep sprejet tudi glede civilnega prava tako da bi se pripadniki jezikovnih manjšin v bodoče pred sodiščem lahko poslu ževali svojega materinega jezika.

Seveda pa bo ta pravica manjšin uzakonjena in praktično veljavna šele tedaj, ko bo vlada na podlagi sedanjega pooblastila parlamenta tudi dejansko izvedla tozadevno spremembo zakona. Vendar pa tudi že sedanja odločitev v parlamentu pomeni važen korak naprej.

Iz drugih časopisov:

Univ.-Prof. DDr. Anton Hilckman (Mainz a. R.):

Nationale Minderheiten - ein gesamteuropäisches Anliegen

(Nadaljevanje in konec)

Manche europäischen Plebiszite der Zeit nach dem Ersten Weltkriege sind auf diese Weise bewußt verfälscht worden; die Beispiele sind noch zu frisch, als daß man sie alle namentlich zu nennen brauchte.

Man wird die **„Umsprachungsprozesse" in unserer Zeit** strenger beurteilen müssen als die der Vergangenheit. Früheren Zeiten war noch nicht, wie unserer Zeit, der Sinn für die Bedeutung und den Wert der Vätersprache aufgegangen. Infolge der Verständnislosigkeit gerade auch der führenden Schichten der bedrohten Sprachgemeinschaften konnten derartige Sprachrückgänge sehr rasch erfolgen. Das eklatanteste Beispiel hiefür bietet der **Rückgang der irischen Sprache!** Der Übergang der Iren vom Gälischen zum Englischen ist wohl das erstaunlichste und erschütterndste Phänomen dieser Art! Erstaunlich, wenn man an den politischen Gegensatz der Iren zu England denkt; erschütternd, wenn man sich darüber klar wird, was die Iren mit ihrer eigenen Sprache unwiederbringlich verloren haben. Noch zu Beginn des 19. Jahrhunderts sprach etwa die Hälfte der Gesamtbevölkerung der Insel irisch; um die Mitte des vorigen Jahrhunderts waren es immerhin noch 2 bis 2,5 Millionen; gegen das Ende des Jahrhunderts hatte die irische Sprache sich in einige wenige Rückzugsgebiete im äußersten Westen und Südwesten der Insel geflüchtet, kaum 40.000 Menschen sprachen sie noch. Es scheint unfaßbar, daß die Iren, die doch durch ihren heroischen Kampf gegen ein Weltreich bewiesen haben, daß sie ein Volk von Idealisten und nicht von Materialisten und Opportunisten sind, gleichwohl ihr kostbarstes Ahnenerbe, ihre alt-ehrwürdige Sprache, so leichten Herzens, fast ohne es selber zu merken, preisgaben, obwohl sie damit doch auch den Schlüssel zu ihrer eigenen, reichen und herrlichen Literatur, die — ein Unikum in Europa — sich in ungebrochener Kontinuität über anderthalb Jahrtausende erstreckt, verloren. Selbst ein Daniel O'Connell, der politische Vorkämpfer des Irentums, gewiß einer der mutigsten und getreuesten Söhne seines Volkes, war eben doch in einer uns heute unfaßbar scheinenden Weise ein Kind des neunzehnten Jahrhunderts, als er den Ausspruch tat, er selber wünsche es noch zu erleben, daß die irische Sprache zu bestehen aufhöre. Zum Glück hat sich dieser traurige Wunsch nicht zur Gänze erfüllt! Aber der mit heroischem Idealismus unternommene Versuch der „Gälischen Liga" (gegründet 1893 von Dougas Hyde und John MacNeill) und späterhin der Republik Irland, den Rückgang der gälischen Sprache aufzuhalten, ja den Prozeß rückläufig zu machen, das heißt Irland auch sprachlich wieder irisch werden zu lassen, hat bei weitem seine Ziele noch nicht erreicht. Der Verlust einer Sprache kann leicht und rasch erfolgen; das Verlorene wiederzugewinnen, ist eine unendliche Mühe!

Grundsätzlich wird man zur Bedeutung der „kleinen" Völker und ihrer Sprachen sagen dürfen, daß auch diese mit zum **Reichtum Gesamt-Europas** gehören und daß Europa als Ganzes ärmer wird, wenn auch nur eine einzige dieser Sprachen verschwindet, das heißt wenn auch nur ein einziges dieser „kleinen" Volkstümer aufhört, das zu sein, was es ist und in einem der „großen" Volkstümer aufgeht. Sowohl im gesamteuropäischen Interesse wie auch erst recht im Interesse der „kleinen" Volkstümer selber, ist der Untergang der „kleinen" Sprachen, der zugleich ein Untergang des betreffenden Volkstumes ist, zu bedauern; ihm sollte daher mit allen Mitteln gewehrt werden. Die Sprache ist das höchste Gut eines jeden Volkes! Es gibt keine „vornehmen" und keine gewöhnlichen" Sprachen, und selbst das Vorhandensein oder Nichtvorhandensein einer Literatur berechtigt nicht, von „vornehmen" und „minder vornehmen" oder gar „ordinären" Sprachen zu reden. Jede Sprache ist etwas Heiliges. Sie ist ehrwürdig in sich selbst, zum mindesten für das Volk, das sie spricht, auch wenn dieses nur zehntausend Seelen zählen sollte und es keine eigene Kunstliteratur, ja nicht einmal eine Volkspoesie besäße. Ein Volk kann seine Sprache nicht preisgeben und sie gegen eine andere eintauschen, ohne sich damit in eine ganz große geistige und sittliche Gefährdung zu begeben. Diese Gefährdung ist die der Entwurzelung. Wir wissen heute in aller Klarheit, daß das Geistesleben eines jeden Volkstums in eminentem Maße an seine Sprache gebunden ist. Dem Einzelmenschen mag es vielleicht nicht viel schaden, wenn er, etwa im Falle der Auswanderung in ein anderssprachiges Land, zur Sprache seines neuen Heimatlandes übergeht. Das Analoge gilt aber keineswegs für ganze Volksgruppen. Das Aufgeben der angestammten Sprache ist immer ein äußerst fragwürdiges und im höchsten Grade gefährliches Experiment, vor dem man jede Volksgruppe, selbst die kleinste, nur warnen kann. Schon das Aussterben der Dialekte bedeutet eine große geistige Verarmung, nicht nur für die Stämme, die ihre Mundarten preisgeben, sondern auch für die gesamte Nation, der diese Stämme angehören. Sprachliche Vereinheitlichungen mögen nötig sein; sie sollten aber nicht dahin führen, die Dialekte, die doch der ständige Jungborn für die Erneuerung und die Bereicherung der offiziellen Literatursprache selber sind, sterben zu lassen, ja gar ihren Tod noch künstlich zu beschleunigen. Ein Vergleich Frankreichs, dessen Dialekte zum allergrößten Teil verschwunden sind, mit Italien, dessen Dialekte sich jedenfalls bis heute gut erhalten haben und auch reiche Regionalpoesien schufen, verdeutlichte wohl zur Genüge, was hier gemeint ist. Wenn dies schon für die Dialekte gilt, so gilt es erst recht und in noch viel höherem Maße für die eigentlichen Sprachen, auch wenn diese nur Regional-

2. mednarodna didaktična razstava obvezne šole v Novi Gorici

Od 5. do 12. maja 1969 je bila v prostorih novogoriške skupščine 2. mednarodna didaktična razstava obvezne šole Slovenije, Furlanije-Julijske Benečije in Koroške.
Prva tovrstna razstava je bila lani meseca novembra v Vidmu. V približno enem letu pa bo 3. razstava v Celovcu.
V primerjavi z lanskoletno razstavo v Vidmu, ki je prikazala samo šolske knjige (poleg prav informativnih predavanj), je bila letošnja razstava še razširjena na delo učencev in s tem tudi na delo učiteljev. Šolski zvezki in izvlečki iz zvezkov, izdelki ročnega dela deklet in dečkov, risbe in ne nazadnje vrsta najboljših spisov učencev iz vseh okrajev s tematiko Prešernove zdravljice „Žive naj vsi narodi!" odnosno z naslovom „Zakaj naj ljudje vseh dežel sodelujejo preko meja!" so našli široko resonanco in izpričali dela in vzgoje v šoli.

Preden je predsednik novogoriške občine, Rudi Šimanc, razstavo otvoril, je pozdravil v imenu skupnega pripravljalnega odbora direktor Vlado Uršič odlične goste iz vseh treh dežel, med njimi prezidenta Guttenbrunnerja, dvornega svetnika Machneja in deželnega nadzornika Haselbacha. V svojem pozdravnem nagovoru je prezident Guttenbrunner med drugim dejal: „Razširijo naj se prizadevanja, da se pospešuje stalna izmenjava z ožjega področja kulturnega dela tudi na javne faktorje vzgoje. Razširitev tega, kar imenujemo kulturno izmenjavo na faktorje javne vzgoje, to se pravi na šolo, je potrebna. Šola je od nekdaj najtesneje povezana s kulturo. Mednarodna razstava k didaktiki obvezne šole naj bo služila zboljšanju in poglabljanju medsebojnega sodelovanja, naj bi bila poskus, da se med seboj informiramo, kakšne naloge ima obvezna šola v naših treh deželah in katerih sredstev se poslužuje, da reši te naloge. Pri tem je nepreprečljivo, da bo gledal vsak izmed nas šolo s svojimi očmi in jo meril s svojim merilom. Prepričan pa sem, da se bomo potrudili razumeti, zakaj še nimamo istih oči in istih meril." Izrazil je tudi upanje, da se bo pričeto delo nadaljevalo v korist mirnemu sožitju in prijateljstvu. V okviru razstave sta bila posebna dneva koroške in italijanske šole. Koroški dan je otvorila godba politehničnega letnika iz Wolfsberga; sledilo je predavanje o šolstvu na Koroškem. Zadnja točka je bilo predavanje o avdiovizualnih učilih z diasi in filmi. Italijanski dan nas je seznanil s problematiko italijanskega šolstva in sodobnim računanjem o količinah na spodnji stopnji, kar je bilo dopolnjeno še s filmom.

Razstava je nudila globok vpogled v delo šol vseh treh dežel. Potrdila je tudi skupno zgodovinsko izhodišče sedanje avstrijske in sedanje slovenske šole, saj je ravno pred sto leti izšel staroavstrijski ljudskošolski zakon. Kljub vsej različnosti obeh sedanjih šolskih sistemov se je dalo odkriti v celi sistematiki veliko več skupnega kot na furlanski strani. A tudi ugotavljanje različnosti ima za didaktična spoznanja in za napredek šole svoje koristi in svoj pomen.

Vse tri dežele so prikazale tudi svoje šolstvo, ki ima že od Vidma sem svoje mesto v tej razstavi. V okviru koroškega dela razstave je bilo koroško manjšinsko šolstvo z vsemi šolskimi stopnjami zelo informativno zastopano. Primerjava z inozemskimi manjšinskimi učbeniki je pa pokazala, da je skrajni čas, da pridemo tudi na Koroškem do slovenske jezikovne vadnice, ki naj olajša in zasigura delo učitelja. Treba je tudi vedeti, da se knjige ne pišejo same...

Ko se je avto deželne vlade po zaključeni razstavi z razstavnim materialom ob mraku vračal domov, je kljub vsem potrdilom pristojne carinske uprave carinik kratkomalo zaplenil vozilo. Kaj si je dobri mož pri tem mislil, ni znano. Pričakovati pa je, da se je pristojna oblast pozanimala za tega „sodobnika"! Upajmo, da bodo prihodnje leto naši gostje iz Slovenije in Furlanije-Julijske Benečije za 3. mednarodno razstavo brez ovir s svojim materialom prekoračili našo mejo.

Razstava v Novi Gorici je zaprta. Obiskalo jo je okoli 8000 ljudi, med njimi okoli 3000 pedagogov. Zanimanje za razstavo je bilo do zadnjega trenutka veliko. Važno je, da se šolniki med seboj spoznajo, da pride do zaupanja in sodelovanja. In resnične so besede člana Izvršnega sveta Slovenije dr. Bračiča, da naj šola prispeva, da bodo politiki tudi v diplomatskem jeziku govorili resnico. V tem smislu naj bi se tudi v bodoče šolniki treh dežel med seboj vsaj ob primerjavi svojega dela spoznali in pomagali odstranjevati pomote in predsodke iz preteklosti.

R. Vouk

VIII. grafični bienale

Prihodnji teden bodo v Moderni galeriji v Ljubljani odprli VIII. mednarodno grafično razstavo, na kateri bo zastopanih 46 držav sveta. Razstava bo kot prejšnja leta spet razdeljena na bienalni in retrospektivni del.

V okviru bienalnega dela bo sodelovalo 345 grafikov, ki bodo skupno razstavili 893 del; retrospektivne prikaze pa bodo letos imeli štirje predlanski nagrajenci — Hans Hartung, Antoni Tapies, Jasper Johns in Dževad Hozo.

Mednarodna grafična razstava v Ljubljani sodi med največje tovrstne prireditve na svetu in bo letos skušala prikazati najpomembnejšo svetovno grafično ustvarjalnost v zadnjih dveh letih. Nagrade bo spet podelila mednarodna žirija, ki jo sestavljajo priznani strokovnjaki.

Objava Državne gimnazije za Slovence

Sprejemni izpiti na Državni gimnaziji za Slovence bodo v soboto, dne 5. julija 1969, s pričetkom ob 8. uri. Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo. Izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Za vstop v višje razrede je potreben oseben razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Državna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Za izpit je treba predložiti tele dokumente:
1. rojstni list
2. dokaz avstrijskega državljanstva
3. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.

Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

O

Držnavna gimnazija za Slovence prisrčno vabi na šolsko akademijo, ki bo v nedeljo, dne 8. junija 1969, ob 14.30 uri, v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Ravnateljstvo

Slovesnost na Jurčičevi Muljavi

Po vsej Jugoslaviji so minulo nedeljo spet obhajali Dan mladosti, ki ga vsako leto priredijo za 25. maj, rojstni dan predsednika Tita. Neštete prireditve so se zvrstile širom po državi, kulturne, športne, zabavne in razne druge, pri vseh je sodelovala predvsem mladina.

Tudi na Jurčičevi Muljavi je bila minulo nedeljo posrečena slovesnost — srečanje tekmovalcev za bralne značke. Slovesnost je bila na trati pred „Krjavljevo bajto" v Muljavi, kamor so prispeli mladi in tudi starejši udeleženci iz bližnjih in daljnjih krajev. Zbranim je spregovoril predsednik republiškega odbora jugoslovanskih pionirskih iger Sergej Vošnjak. V svojem govoru, ki ga je naslovil zlasti na prisotno mladino, je poudaril naloge mladih pri ustvarjanju bodočnosti, predvsem pa pri kulturnem poslanstvu za narodno rast in napredek.

V sporedu so se mladi recitatorji predstavili z deklamacijami ter so pripovedovali odlomke iz Jurčičevih del, medtem ko je tamburaški zbor grosupeljske osnovne šole zaigral venček slovenskih narodnih pesmi. Prav tako pa so na prireditvi sodelovali razni kulturni delavci, med njimi pisatelja Anton Ingolič in Smiljan Rozman, pesnik Niko Grafenauer ter akademska slikarka in ilustratorka mnogih mladinskih knjig Melita Vovk-Štih.

Slovesnost na Muljavi je bila nedvomno pomembna in prijetna kulturna manifestacija, ki je pokazala, kako živo in prisotno je med slovensko mladino Jurčičevo delo in sploh umetniška beseda.

Podobne prireditve so bile tudi v raznih drugih krajih, kjer povsod je mladina tega dne obhajala „svoj" praznik — Dan mladosti, ki je vsako leto bolj pester, bolj zanimiv in privlačen. V okviru tega svojega praznovanja pa je mladina jugoslovanskih narodov izpričala ljubezen in spoštovanje tudi predsedniku Titu, ki mu je — kakor vsako leto ob tej priložnosti — čestitala za rojstni dan.

KULTURNE DROBTINE

● V štandrežu pri Gorici so slovesno proslavili 100-letnico ustanovitve čitalnice v tem skrajnem zahodnem kotu slovenskega narodnostnega ozemlja. Za to priložnost so se akcijsko povezale vse slovenske organizacije, ki sicer delujejo ločeno, podobno kot pri nas na Koroškem, po političnem prepričanju oziroma svetovnem nazoru. Na večdnevnih jubilejnih prireditvah so sodelovali številni zbori in drugi ansambli z obeh strani meje.

● Na glavni skupščini Mednarodnega instituta za primerjalne glasbene študije in dokumentacijo, ki je zasedala v zahodnem Berlinu, je bilo izvoljeno novo predsedstvo te mednarodne ustanove za bodoča štiri leta. Predsednik je postal Paul Collaer iz Brusija, za enega izmed treh podpredsednikov pa je bil izvoljen znani slovenski glasbeni strokovnjak dr. Dragotin Cvetko.

● V največjem nemškem baročnem gradu v Ludwigsburgu bodo v času od 31. maja do 25. oktobra 18. grajske igre, katerih spored obsega bogat izbor glasbenih in odrskih prireditev. Na tem tradicionalnem festivalu bo sodeloval tudi ansambel dunajskega Burgtheatra.

● Na mednarodnem natečaju solidarnosti, ki je bil razpisan v spomin na potres v Skopju, je zmagal poljski skladatelj Marek Stahovski s svojo „Posmijo prihodnosti". Dobil je drugo nagrado, medtem ko prve nagrade žirija ni podelila.

---

sprachen sein mögen; denn das gesamte Geistesleben eines Volkstums ist eben in einer Weise, die vielleicht im einzelnen nicht rational erhellbar sein mag, aber zweifellos im höchsten Grade wirklich ist, an seine Sprache geknüpft. Die Bewährung des Geisteserbes der Vergangenheit hat die Erhaltung der Sprache zur Voraussetzung. Als ein direkter Beweis für die Bedeutung der angestammten Sprache kann die Tatsache gelten, daß fast überall da, wo die angestammte Sprache aufgegeben und durch eine andere ersetzt wird (z. B. bei jenen Gruppen der Basken, die zum Spanischen übergingen), geradezu schlagartig das Volkslied aufhört. Man darf hier ohne Übertreibung sagen: die Seele des Volkes ist nicht nur verstummt, sondern sie ist mit seiner Sprache gestorben!

Der Einwand, daß die Existenz von Regionalsprachen die Einheit eines Staates gefährde und ebenso der andere darüber hinausgehende Einwand, daß die Vielsprachigkeit ein Hindernis für die heute so dringend notwendige europäische Einigung sei, sind völlig grundlos und unberechtigt. Die Beibehaltung einer Regionalsprache bedeutet in keiner Weise ein Sich-Abschließen gegen die Außenwelt. Es wird auch immer so sein, daß zum mindesten die Angehörigen der führenden Schicht der „kleinen" Sprachgemeinschaft auch die „große" Sprache ihres Landes genau so beherrschen wie ihre eigene. Das „Fenster zur großen Welt" ist somit weit genug geöffnet.

Daß die Existenz der „kleinen" Volksgruppen und der nationalen Minderheiten **kein Hindernis für die europäische Einigung** bedeutet, ist ja allein schon durch die Tatsache bewiesen, daß überall die „kleinen" Völker und die Minderheiten zugleich die besten, die bewußtesten und zuverlässigsten Europäer sind. Und das auch aus wohlerwogenem Interesse; denn von einer europäischen Einigung haben ja gerade diese Gruppen nur Gutes zu erwarten. In den Nationalstaaten wird die Existenz der Regionalsprachen und überhaupt der völkischen Minderheiten immer gefährdet sein. Wohl nur im Rahmen einer europäischen Integration hingegen wäre z. B. die baskische Frage in einer Weise lösbar, die alle Wünsche der auf Erhaltung ihrer völkischen Art bedachten Basken befriedigte, ohne zugleich die historisch und psychologisch begreiflichen Wünsche und Empfindlichkeiten der Spanier und Franzosen zu verletzen.

Auf den speziellen Einwand, daß die europäische Integration im Gegensatz zur Vielsprachigkeit unseres Kontinents eine stärkere sprachliche Vereinheitlichung erfordere, kann kurz und bündig erwidert werden, daß dies nicht zutrifft. Gerade für abendländische Geisteshaltung ist es im Unterschied zum Denken anderer Kulturen (z. B. der byzantinischen) charakteristisch, daß sie sich sehr wohl eine Einheit denken kann, die nicht die Einheit der Uniformität, der „Einerleiheit", sondern in sich selber vielgestaltig ist. Ins Politische übersetzt heißt das: der Föderalismus ist ein typisch westeuropäisch-abendländischer Gedanke. Und ein ernst zu nehmender und konsequent angewandter Föderalismus bietet mühelos die Möglichkeit zur Lösung sämtlicher Minoritätenprobleme.

Ob die Minderheiten, insbesondere die „kleinen" Völker und Sprachengruppen, weiter bestehen werden, liegt in allererster Linie an diesen selbst. **Kein Volk geht unter, wenn es nicht will,** das heißt wenn es nicht fatalistisch sich in seinen eigenen Untergang ergibt. Die eigene Sprache aufgeben bedeutet allerdings, an sich selber zweifeln oder gar verzweifeln. Die letzte Sprache, die in Europa völlig erlosch (gegen das Ende des 18. Jahrhunderts) war das Cornische (die keltische Sprache von Cornwall). Andere kleine Volkstümer haben bereits den gleichen Weg beschritten. Werden sie ihn zu Ende gehen? Wir möchten ihnen in ihrem eigenen Interesse wünschen, daß sie umkehren! Solche Umkehr ist möglich. Der Untergang eines „kleinen" Volkstums ist niemals ein schicksalhafter Vorgang. Er ist ein sozialpsychologischer Vorgang und als solcher stets umkehrbar, reversibel. Allerdings kann der Schwund einer „kleinen" Sprache und der Untergang eines Volkstums nur aufgehalten werden, wenn seine Ursache, der sozialpsychologische Minderwertigkeitskomplex, beseitigt, ja in großem Maß in sein Gegenteil verkehrt wird. Das heißt, eine „kleine" Sprache kann nur gerettet werden, wenn die, die sie sprechen, sich ihrer nicht nur nicht schämen, sondern, im Gegenteil, stolz darauf sind, in ihrer Sprache etwas Eigenständiges und Wertvolles zu besitzen. Dieser Erfolg kann aber nur dann erreicht werden, wenn die „kleine" Sprache (dasselbe gilt für die Dialekte) von allen Schichten der betreffenden Volksgruppe, insbesondere auch von den gesellschaftlich führenden Schichten, gesprochen wird. Der Abfall der „Oberschicht" von der angestammten Sprache pflegt allerdings eine Kettenreaktion auszulösen, die schließlich zum völligen Untergang der betreffenden Sprache führen muß. Eine Sprache, die nur noch von den „unteren" und ungebildeten Volksschichten gesprochen wird, wird immer mehr verfallen und wird sich auf die Dauer nicht halten können. Im europäischen Interesse kann nur gewünscht werden, daß die geistig führenden Schichten der „kleinen" Völker sich ihrer Verantwortung, die eine Verpflichtung sowohl gegenüber dem eigenen Volkstum wie gegenüber Europa bedeutet, bewußt werden.

Als die Minimalforderung, die praktisch erfüllt sein muß, wenn die Minderheiten, insbesondere die „kleinen" Völker, die Möglichkeit haben sollen, sich zu „halten", darf man eine sehr **weitgehende kulturelle Autonomie** bezeichnen. Leider ist das Verständnis dafür in den führenden Schichten der „großen" Völker, auf deren guten Willen es ja ankommt, noch nicht sehr entwickelt. Dies mag hie und da aus Ressentiments der Vergangenheit verständlich sein; es ist aber immer zu bedauern. Vollends unverständlich ist es aber in den Fällen, wo keinerlei Gefahr einer Irredentabildung besteht. Es wird die Pflicht und die Aufgabe der heutigen Generation der „großen" europäischen Völker sein, dem Problem der Minderheiten nicht aus dem Wege zu gehen, sondern es in seiner europäischen Bedeutung zu erkennen und schöpferisch zu lösen!

Letovanje naših otrok na Jadranu

Tudi letos bo letovala ena skupina otrok iz Koroške na morju, in sicer v **Savudriji od 19. julija do 9. avgusta.**

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismeno prošnjo, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti:

- **zadnje šolsko spričevalo,**
- **priporočilo krajevne prosvetne ali zadružne organizacije,**
- **osebno izkaznico otroka s sliko in**
- **režijski prispevek za dokazano socialno potrebne otroke šil. 400.—; (za ostale je treba plačati za dan oskrbe šil. 44.— t. j. skupno šil. 880.—)**

in vse skupaj poslati do najkasneje **30. junija 1969** na naslov: Počitniška kolonija, Gasometerg. 10, 9020 Celovec - Klagenfurt.

Vožnjo do Ljubljane in nazaj plača vsak udeleženec sam.

Posebej opozarjamo, da posameznih dokumentov ne prevzemamo. Za prijavljenega velja šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi dokumenti. Po 30. 6. ne sprejemamo več prijav.

Za vsakega otroka je treba poleg navedenih dokumentov oddati tudi **zdravniško potrdilo,** ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 10 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo. **Šele ko prejmemo to spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.**

Otroci uživajo na letovanju zdravstveno zaščito, ki obsega:
— primerno sanitarno oskrbo pod vodstvom zdravnika,
— prvo pomoč in zdravstveno nego za lažja obolenja,
— v težkih primerih takojšnji prevoz v najbližji zdravstveni zavod.

Otroci pri zavodu niso zdravstveno niti nezgodno zavarovani. Zato morajo starši v slučaju bolezni povrniti stroške bolnice sami, v kolikor jim jih ne nadoknadi zavarovalnica, pri kateri so zavarovani.

Za osebno izkaznico otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev **le otroci v starosti od 9 do 14 let,** pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. Otroci, ki so bili že tri in večkrat na letovanju, **bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto.** Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismeno obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Opozarjamo, da je število otrok, ki jih lahko sprejmemo, omejeno in da bodo otroci sprejeti po vrstnem redu prijav in po zdravstveni ter socialni potrebi.

Grablje pri Pliberku

Prejšnjo nedeljo je bilo v znani in priljubljeni gostilni pri Schwarzlu v Pliberku veselo kmečko ženitovanjsko slavje, na katerem se je po poročnih obredih poveselilo z novoporočencema mnogo svatov, sorodnikov, sosedov in znancev. Ženin je bil mladi kmet Ančej Maček, p. d. Peter v Grabljah, nevesta pa Majda Kos, p. d. Kosova na Lešah pri Prevaljah.

Ženin izhaja iz zelo spoštovane Petrove družine, kjer bo naslednik svojega dobrega očeta Urbana ter skrbne matere Amalije. Starša, oba zakoreninjena v naši rodni zemlji, sta vnašala vse vrline svojega kremenitega značaja v svoj naraščaj dveh hčera in dveh sinov. V nedeljo se je poročil četrti potomec te zgledne družine. Za Petrove je značilno tudi to, da so vedno gojili veliko spoštovanje do slovenskega tiska. Odkar so že davno pred prvo svetovno vojno bili naročeni na svoječasni „Mir", so hranili vse številke, očuvali so vse „Koroške Slovence" od začetka izhajanja po prvi svetovni vojni vse do nacizma, Mohorjeve knjige pa hranijo že nad pol stoletja, pravtako pa najde v Petrovi hiši tudi današnji slovenski tisk odprto srce.

Tudi nevesta Majda izhaja iz značajne in ugledne družine. Obiskovala je štiri razrede gimnazije na Ravnah, vendar je dejala, kakor je vedel povedati Zdovčev Stanko, da ima veselje do kmetijskega poklica, zato je pričakovati, da so pri Petru dobili dobro mlado gospodinjo.

Za veseli ples so na svatovščini poskrbeli s svojimi živahnimi „vižami" in popevkami „Fantje treh dolin," ki so prav v tej dvorani že igrali v okviru neke prireditve SPD „Edinost".

Mlademu novoporočenemu paru želimo mnogo sreče na njegovi življenjski poti.

Dr. Felaher umrl

Tik pred zaključkom lista smo prejeli vest, da je v Ljubljani umrl naš znani rojak dr. Julij Felaher. Pogreb bo v soboto ob 16. uri v Ljubljani.

Pliberk

Pred nedavnim je bil v Pliberku ustanovni občni zbor Avstrijsko-jugoslovanskega društva. Namen in pomen tega društva sta obrazložila prezident društva za Koroško Krassnig in tajnik Blatnik, ki sta poudarila, da je glavni namen društva prizadevanje za vedno boljše sosedske odnose z Jugoslavijo z gojitvijo kulturnih in gospodarskih stikov z jugoslovanskim ljudstvom. Vsa ta dejavnost naj koristi ohranitvi in utrditvi miru v svetu, zbližanju med narodi in ne nazadnje prijateljskemu sožitju med slovensko in nemško govorečim prebivalstvom v naši skupni domovini. Lepa je naša koroška domovina, je dejal Krassnik, pa še lepše bo, če se bomo po načelu neokrnjene enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja dobro razumeli,

Mnogi navzoči so po nagovorih obeh predstavnikov društva iz Celovca sodelovali v stvarni in dobronamerni diskusiji. Nato so izvolili prvi odbor Avstrijsko-jugoslovanskega društva v Pliberku. Predsednik je postal carinski uradnik Walker, ostali odborniki pa so: šolski direktor Archer, pliberški podžupan Kumer, učitelj Kert, Kaltenhauser, okrajni žandarmerijski inšpektor Erhard in žandarmerijski inšpektor Gunzer.

J a n k o M e s s n e r

Badgasteinski protokoli

(Nadaljevanje in konec)

In se vidim, kako po sili zatiskam oči pred dnevom, ki raste za zagrnjenim oknom... ura pred sončnim vzhodom je zmeraj najtemnejša... in bolj kot dan raste, bolj kot prodira svetloba v prostorček, nagačen s knjigami in otroškim perilom, bolj kot zatiskam oči, ki se hočejo odpreti, bolj se me polašča kljuvajoči in razjedajoči strah pred nadaljnjim življenjem... saj nimam kaj na tem svetu, česar bi se še oprijel, nimam nobene službene dolžnosti, ki bi me vezala, nimam ne urnika ne rokovnika... Kako trpko čudna stvar je čas, če ga imaš preveč...

In vidim, kako se zmeraj bolj gabim sam sebi — takšen v najboljših moških letih, a brez dela, še sence ne kakšnega dela „keine Stelle frei, ich laß Ihre Familie von der Polizei abführen", vtem ko drugi, ki znajo uvaževati razmere, ki znajo poklekati in vejo, kdaj, kje in pred kom je poklekanje koristno, pojejo svoj enoglasni Te DEUM za nadure, za moje ure, ki mi jih On ni namenil, „sam je kriv, Bog ga kaznuje", „sam si je nakopal policijo na vrat"; in jih vidim hrčke, kako polnijo svoje temne shrambe... in se vidim, kako rad bi jim rekel „bog vam požegnaj", vendar šele takrat, ko bi sedel z njimi pri mizi...

Beži, beži odganjam nadležne podobe in rinem globlje pod toplo odejo, da bi si ogrel hladne komolce... Skrbi zase, pa boš deležen miru in še spoštovanja po vrhu... in boš deležen dobrih sosedskih odnosov. Občuduj sodobno politično arhitekturo — gradnjo mostov, ploskaj mostarjem v frakih in manšetah, tu in tam, in ne kaži s prstom na narod pod mostom! In pusti že pri miru vse Oberreiterce... Ribo uloviš samo na uporabno vabo. Kaj že zmore tvoja gola beseda, pa naj je znanstveno dokazljiva in še humanistična zraven, v primeri z boljšim kruhom, z družbeno integracijo in veljavo! Ne bodi vendar otročji... Ali ni udobneje streči abstrakciji kakor se vpregati v službo živega človeka?

Trenutki pred odrešilnim spancem se vlečejo kakor hudo leto... Najraje bi vstal, se oblekel in zbežal domov, naj se vrag koplje v njihovi čudežni vodi in seda k mizi v jedilnici „Mahlzeit, die Damen..." V kakšen prepad sta me potisnili, da zdaj vrtam in brskam po svojih žalostnih spominih, da se sprašujem, ali ni sploh vse moje življenje ena sama velika zmota, ali bi se svet podrl, če bi jim bil prepustil že kdaj svojo dušo, kajti za dušo jim končno gre — razočaranim učiteljem Nemcem, ki smo jih Slovenci kot njihovi učenci ukanili, kakor ukane vajenec svojega mojstra... Saj ne bi bil ne prvi ne zadnji, ki je prodal to svojo slovensko dušo za ceno miru in enakopravnosti za teh nekaj let, ki so človeku usojene na tem svetu... In vendar ne verjamem, da bi bil takšen kdaj deležen miru! Razjedal in razjedel bi me notranji nemir, studil bi se sam sebi — podoben nesposobnemu samomorilcu...

Kam sta me pahnili, meine Damen, da iščem zdaj v sebi ravnotežja, pa se samo še globlje vznemirjam, da še nikoli nisem sam iz sebe tako resnično občutil svojega klavrnega bivanja na koroški zemlji kakor zdaj in tu v Badgasteinu- iz oživljenih podob tega filmskega traku... Ranjen ponos se zdaj iz podzavesti bridko naceja v moje prsi, se razrašča v meni na vse strani, se preteka v moje ožilje. Le kaj se bo izcimilo iz njega? Kaj bom izbrskal za jutrišnji dan? Kako in kakšen bom jutri sedel k mizi?

Žive duše nimam, da bi me rešila iz skleče zavozlanosti... Vem, da pride pomoč iz človeka samega „MOČ JE POMOČ", treba bo potrpeti. A kakor sem truden in se me loteva spanec, zmeraj spet odprem oči in se zazrem v svetle kvadrate zagrnjenih oken. Moj dunajski tovariš zadovoljno žaga, da zveni žimnica pod njim. Na zdravje, ti smrčonska dunajska samozavest! Le odkod ti imajo prebivalci milijonskih mest to svojo udarno ošabnost... mož je celo sodnik, o kazusu mojega naroda katastrofalno nepoučen — in vendar s pripravljeno sodbo in obsodbo v žepu! Odkod ta ošabnost? Iz zavesti, da je Dunajčanov skoraj toliko kot vseh Slovencev skupaj? Bržčas, a to zavest imajo skupno s stenicami in ušmi... Le kako je mogoče, da samega sebe ne sliši, da se ne prebudi, usmerjam svoje misli drugam, na primer zdaj, ko je odrezal najglobiji, najjačji glas svoje smrčavske lestvice in je grgraje in daveč se odsekano zakrulil. Ne, po dveh, treh mirnih vdihih znova rahlo zapiska in kar nato tudi že zadrnjoha, da se bog usmili... zdaj štejem glasove na prste, dvanajst jih je od gornjega do spodnjega... in spet dvanajst... torej dodekafonist, pomislim, dodaten dokaz, da je ljubitelj disharmonije? Ne upam ga dregniti v rebra, saj mi sam še besede ni črhnil, da je smrčon, ko sva se odpravljala k počitku prvi večer... Bedim in preklinjam vse uprave vseh okrevališč tega sveta, za copate imajo skrb, za mirno spanje prebolevnikov pa ne! Mar bi sparili smrčuhe posebej in mirne državljane posebej!

Drugi dan sem pri kosilu zaradi neprespane noči še posebno nataknjen in s pravo naslado v prsih čakam na prvo priložnost, da bi s kako prav pikro zasolil juho svojemu nestrpnemu omizju.

— Sie sind ja rischstisch braun, Herr Doktor, Sie haben eine echte intensive Bräune! z občudovanjem motri in spravlja v zadrego Frau Burger mojega tovariša.

— Ja, was soll dann ich sagen, gnäd'ge Frau, Ihr Gesicht leuchtet ja direkt vor Bräune! se sodnik znajde kakor maček.

— I c h b i n v o l l k o m m e n I h r e r M e i n u n g, Frau Burger und Herr Doktor! bruhnem tjavdan — in spet utihnem. Rjava je (politična) barva nacistov.

Tako, pomislim zadoščen, zdaj je zunaj, zdaj sem vama vrnil... resda zavito, dvoumno... zato pa toliko bolj udarno, učinkovito. Čeprav vama ne gledam v obraz, vidim vajino obnemoglo osuplost...

*

Trinajsti april je, hkrati trinajsti dan mojega okrevanja, tudi rojen sem trinajstega, kaj naj bi storil ob takšnem — trojno nesrečnem jubileju?

Po Express stopim, na postajo, in pogledam v horoskop...

Človek, ki je odložil priučeno vero v to in drugo, se začne oklepati kateregakoli ozvezdja, da ne bi zgubil duševnega ravnovesja, in stika drugje za kakim toplim žarkom, ki naj bi mu raztopil sivo kopreno na očeh, da bi prežarjen z novim pogumom laže hodil pokonci svojo pot.

Kje je strelec? Tu si: ‚Ne dregajte v nevšečnosti, ki so vam jih drugi nakopali. Škoda za živce. V kratkem bo doživelo vaše srce sladko zmešnjavo.'

Ne vem, kakšne skušnje imajo drugi ljudje s horoskopi, moj strelec zadene zanesljivo, kadarkoli se obrnem nanj.

*

Popoldan zadnjega dne. Sedim v kotu temačne kavarne v bregu. Acha se vsa besna premetava in peni po skalovju pošastne globeli nizdol. V hotelu nasproti kavarne ji je bil prisluhnil nekoč Schubert, ko je komponiral Badgasteinsko simfonijo in pesem Domotožje, tako vsaj se postavlja badgasteinska občina na spominski plošči, vzidani v Straubingerjevo palačo. Seveda, zato je tu kava še za pet šilingov dražja kot drugje v Badgasteinu, kjer tudi ni poceni.

Da, domotožje! Kako dobro te razumem, veliki mojster nemške pesmi!

Še štiri ure do odhoda mojega vlaka v Celovec.

Zaključujem svoje badgasteinske protokole. Nebo se je bilo že ponoči poveznilo z vso dušljivo sivino na mrko bahavo zidovje in v krivinaste ulice. Iz megle rahlo curlja in posamezne snežinke neodločno poplesujejo mimo kavarniškega okna v Acho.

Pri zadnjem kosilu v okrevališču sem povzročil pred dobro uro svojemu omizju precejšen preplah, morda mi očitajo celo škandal... Porinil sem jim popisane pole pod nos in dejal kar se da hladno, čeprav sem v tistem trenutku občutil, kako trpko in mrzlo mi je spolzelo skozi misli:

— Meine Damen, gospod sodnik, bodite zahvaljeni za kost, ki ste mi jo položili na krožnik kar drugi dan našega skupnega okrevanja! Davil sem se z njo vse te dni, pa sem prestal... ‚Badgasteinski protokoli' se to imenuje. Brez strahu, ni vaših imen v njih.

Škoda, da še nimam honorarja zanje, povabil bi vas vse tri na kozarec k Fischerwirtu.

Tako. Pa Mahlzeit, Frau Burger, Mahlzeit, Frau Oberreiter, in tudi vam Mahlzeit, gospod višji deželni sodnijski svetnik...

Vstal sem, se kar se da dostojno priklonil, stopil preračunano mirno po pripravljeni kovček k steklenim vratom, se še enkrat obrnil, da bi jim pokimal ali vsaj v slovo pomahal, a niso gledali za menoj. S sklonjenimi glavami so strmeli na krožnik pred seboj in pospravljali svoje pecivo.

Če se je kateremu od njih zaletelo, ne vem, pa saj je bila pri vsakem obroku steklenica vode na mizi in štirje obrnjeni kozarci okrog nje. Lahko so poplaknili.

Iz zvočnika dajejo prav ta trenutek vremensko poročilo: IM SÜDEN ÖSTERREICHS SONNIG UND WARM. Zvonek smeh zapljuska v mojih prsih.

Jug Avstrije — to je moja Koroška.

— Plačam, kriknem neprimerno glasno, da bi priklical natakarja. Potem samo še habidjere, in že bom zunaj na ulici...

— Pridi, ljubi vlakec, se zalotim pri tem, da se pogovarjam sam s seboj.

Čisto rahlo se mi oglaša nekakšna vest, da sem jih morda le presurovo okrcal. Pa kaj, naj gredo k vragu! Če že pojejo bilje mojemu ubogemu narodu, naj to počno sami med seboj!

Mene zdaj mami in draži samo še bližina tistega trenutka, ko se bo ropotaje pretipal moj vlak skozi pošastno dolgi črni Tauerntunnel in me bo v Malnitzu objelo z vso pomladno milino koroško SONCE.

Potem bom drsel k svojim — zmeraj niže — zmeraj niže — luči naproti, v blago toploto svoje tolikanj zavozlane, a vendarle dobre domovine.

Slovensko prosv. društvo „Zvezda" v Hodišah vabi na

P E V S K I K O N C E R T

ki bo v nedeljo 1. junija 1969 s pričetkom ob 15. uri pri Alešu v Plešerki.
Vsi ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljeni!
O d b o r

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

P R E K L I C A N S K L E P ...

Kakor smo v našem listu poročali, je velikovški občinski svet v zvezi z nedavno slovensko odrsko prireditvijo v Velikovcu na zahtevo nemških šovinistov sprejel poseben sklep glede bodoče oddaje dvorane v velikovškem dvorcu. Iz kratke časopisne objave povzemamo, da je bil ta sklep zdaj soglasno preklican.

Gradbeni podvigi starega veka

Razlogi nuje, samoohranitve in zlasti smotrnosti so že zgodaj združevali ljudi v večje skupnosti, ki so si ustvarjale vasi in mesta. Tako so se laže branili pred sovražnikom in izdelovali ter menjavali dobrine.

Pri starih mestih moramo ločiti dve osnovni obliki. Ena so nastajala slučajno, nenačrtno; vsak si je postavil znotraj zidu hišo tam, kjer se mu je zdelo najbolj primerno. Ceste so bile ozke, vijugaste in neenakomerno oddaljene ena od druge. Druga oblika pa je bila plod načrtnih prizadevanj. Svoj nastanek dolgujejo navadno volji vladarja, ki je dal poiskati najbolj primeren kraj za mesto in mu potem začrtal osnovno obliko. Dostikrat se je tudi zgodilo, da je prvotno „divje" mesto uničil požar ali sovražnik, nakar so se meščani odločili za načrtnejšo obliko.

Kako zgodaj so že dobili besedo urbanisti v današnjem pomenu besede, kaže prikaz na podstavku kipa sumerskega kralja Gudea iz leta 2100 pred našim štetjem. Načrt kaže utrjeno mesto s širokimi in ravnimi cestami, ki se sekajo v pravem kotu. Večji trgi v posameznih mestnih delih so razbijali enoličnost geometrijsko začrtanih cest. Stari Egipčani so že pred štirimi tisočletji ustanovili nedaleč od jezera Meroe, ki je bil nekak akumulacijski bazen za Nilove poplavne vode, velikopotezno zasnovano mesto. Na podoben način so v 14. stoletju pred n. š. zgradili v spodnjem Egiptu „sončno mesto" Iunu, iz katerega se je razvil kasnejši Heliopolis.

Najsvetlejša točka egiptovskega urbanizma pa so prav gotovo „stostolpne" Tebe, ki so jih ustanovili pod 11. dinastijo (2040—2000 pred n. š.) in so bile potem do 18. dinastije (1550—1330 pred n. š.) prestolnica staroegiptovske države. Še danes lahko občudujemo pri Karnaku in Luksorju svetišča tega veličastnega mesta, ki je bilo prav tako zgrajeno po točno vnaprej določenem načrtu.

Presegel pa ga je še prej ustanovljeni Babilon v Mezopotamiji. Najstarejše zgradbe tega največjega mesta starega veka segajo nazaj do 3. tisočletja pred našim štetjem. Morda čisto prvi zametki ob Evfratu še niso bili načrtno začrtani, vsekakor pa je bila kasnejša graditev urbanistično določena. To jasno opisuje tudi Herodot v 178.—181. knjigi svojih zgodovinskih spisov. „Mesto leži na veliki ravnini," pripoveduje, „in ima obliko četverokotnika, katerega vsaka stranica je dolga 120 stadijev (22,5 km), tako da je celotni obseg 480 stadijev (90 km)."

Po Herodotu se je torej mesto, obdano z globokim jarkom in dvojnim zidom, razprostiralo na površini okrog 500 kv. kilometrov. Njegove navedbe so potrdila izkopavanja, ki so odkrila ob Evfratu do 20 metrov visoko in 30 km dolgo obrežno obzidje.

Prebivalcev je imel Babilon okoli 350.000. Hiše so imele do štiri nadstropja. Nekatere zgradbe so se odlikovale s čudovitimi pročelji. Vmes je bilo mnogo trgov in parkov. Čez Evfrat je vodil deset metrov širok most, ki so mu lahko sneli streho. Diodor, ki je sredi 1. stoletja pred našim štetjem napisal zgodovino narodov starega veka v 40 knjigah, navaja, da je bil dolg četrt ure, kar pomeni čas, ki ga je potreboval človek, da ga je prehodil, torej okoli 1500 metrov. Da so lahko zgradili most, so morali začasno speljati Evfrat drugam. Zahodno od mesta so izkopali umetno jezero z obsegom 80 kilometrov in globino do 25 metrov. Sem se je stekala voda, ko so zidali most. Iz tega jezera so kasneje spuščali vodo v jarke ob mestnem obzidju in ga z zapletenim sistemom zapornic izkoriščali tudi za namakanje polj. Na vsaki strani mosta je stala razkošna palača. Povezani sta bili tudi s predorom pod Evfratom, kar je bilo za tiste čase izredno tehnično delo. Najznamenitejši zgradbi v Babilonu, ki so ga prebivalci imenovali „Bab ilu" (božja vrata), sta bili s trojnim zidom obdana kraljeva „nova palača" na severu pa „viseči vrtovi" kraljične Semiramide. Legenda pripoveduje, da so nastali za časa kraljice Šamuramat, žene Šamšiadada V., ki je vladala v letih 809 do 806 namesto svojega mladostnega sina. Ti viseči vrtovi, ki so veljali za eno izmed sedmerih čud starega veka, naj bi pokrivali površino 50.000 kvadratnih metrov. Obsegali so kvadratni kompleks poslopij, ki so se v obliki piramide dvigovala ob desnem bregu Evfrata. Vsaka višja terasa je bila nekoliko nagnjena proti nižji. Terase so bile pokrite z velikimi pravokotnimi kamnitimi ploščami, zalitimi z zemeljsko smolo. Čeznje so bile speljane cevi, preko njih dve plasti žgane opeke, čez vse to pa še centimeter debela svinčena plošča. Šele na vse to so razprostrli toliko najboljše zemlje, da so lahko tudi velika drevesa pognala korenine v globine. Na najvišji terasi je bil bazen, v katerega so črpali vodo iz Evfrata. Skozi mnogoštevilne vodomete je potem tekla od terase do terase in napajala rastline. V razsvetljenih vrtnih dvoranah na posameznih terasah, dišečih po tisočih cvetlic in s prekrasnim razgledom na mesto, so prirejali ponoči sijajne slavnosti.

Moderniziran šah

Nekdo je napravil zabavno, sicer ne preveč izvirno primero oboroževalne tekme med Sovjeti in Američani z veliko šahovsko partijo, pri kateri so figure medcelinske rakete, jedrska razstreliva, sateliti, šahovnica pa ves svet z vojaškimi oporišči in vplivnimi področji.

Ameriški umetnik Arthur Elliot je to primero uporabil in izkoristil — „moderniziral" je staro kraljevsko igro. Stare figure je nadomestil z raketami, radarskimi stolpi, balističnimi medcelinskimi izstrelki, vesoljskimi ladjami in satelitskimi oporišči. Igralec se tako lahko znova spomni, da je šah, ta prefinjena in zamotana igra, le poenostavljen odsev večnih človekovih borb.

Največja zbirka preprog

V britanskem centru za preproge se ponuja očem kupcev največja možna izbira preprog pod eno streho. Center je organiziran po vzoru centra za oblikovanje, kjer dajo kupcu vse podatke, potrebne pri nakupu. Center je namreč hkrati tudi stalna razstava preprog, ki jih proizvajajo angleške tovarne. Kot razstavljeni predmeti v centru za oblikovanje nosi tudi tu vsaka od 4000 razstavljenih preprog ime proizvajalca in številko vzorca. Ko kupec izbere preprogo, kratko malo odda prodajalcu omenjene podatke, ta pa mu jo pošlje na dom.

Center je nastal z novo klasifikacijo preprog. V bodoče bodo lahko Londončanke na prvi pogled ugotovile, ali so izbrale pravo preprogo za ustrezno sobo, in prav tako bo hotelir vedel, ali je preproga, ki jo je izbral, dovolj trpežna za tisoče obiskovalcev njegovega hotela. Center razpolaga z vsemi možnimi podatki.

Taka standardizacija in storitve novega centra so poizkus, da se potrošnik seznani z vsemi vrstami in najrazličnejšo kakovostjo britanskih preprog, ki jih izdeluje največja tovrstna industrija na svetu.

ZANIMIVOSTI

● Med morskimi somi, ki veljajo za najkrvoločnejše prebivalce morij, je večina vrst nenapadalna in ima celo pomanjkljivo zabovje, tako da se hrani pretežno le s planktonom, mikroskopsko morsko favno. Izjeme so seveda morski psi in še nekatere vrste.

● V starem Rimu so bili prodajalci živil skoraj izključno moški in tudi med kupci skorajda ni bilo žensk.

● V ameriških naravnih parkih so oblasti prepovedale obiskovalcem fotografirati živali, ker je bilo že več nesreč, ko so se amaterji preveč približali na videz krotkim medvedom in drugim zverem.

● Leta 1870 je neki upokojeni angleški pomorski oficir, ki se mu je zdelo, da je za kapitana ladje pod častjo, če mora poplesavati sem in tja, skonstruiral posebno napravo z mehom, na kateri se je deska (na kateri je stal kapitan) avtomatično vedno zravnala v vodoraven položaj, čeprav se je ladja še tako nagibala.

● Barva pingvinovega perja predstavlja odlično naravno zaščito: njihovega temnega hrbta na morski površini skoraj ni videti, svetlega perja po spodnjem delu trupa pa od spodaj iz vode tudi ne. To jim pomaga, da lahko videjo svojim najhujšim sovražnikom — sabljastemu kitu in morskim levom.

● Z analizo radioaktivnosti so ugotovili, da je najstarejše mesto, ki je še vedno naseljeno, Jeriho v Palestini, katerega začetki segajo v čas okoli leta 7800 pred našim štetjem.

● V Franciji je bila do 17. stoletja dejavnost obrtnikov zelo natančno razmejena, zato so se morala sodišča mnogokrat ukvarjati s primeri nelojalne konkurence. Razpravljali so na primer, ali lahko rejec perutnine prodaja tudi piščance na ražnju, ali se lahko krojač ukvarja tudi s prodajo starih oblek, ali lahko pek peče torte ali pa če sme steklar izdelovati tudi okvire za šipe.

● Po Evropi so bile v 16. stoletju zelo popularne tako imenovane „eolske harfe". Naprava je bila sestavljena iz nekakšnega lijaka, v katerem so bile napete žice iz kovinske ploščice, ki so se ob sunkih vetra tresle in proizvajale neobičajne, skrivnostne glasove. „Harfe" so pritrjevali na zvonike, stolpe in celo na dimnike.

Problematični poljub

Poljub more biti zelo nevarna zadeva. Toda nevarnost ni v bakterijah, ki bi mogle pri poljubljanju povzročiti infekcijo, tudi ne v izpahu čeljusti, lomljenju reber in ključne kosti pri objemu in poljubu, temveč v zakonih posameznih dežel in mest.

V Nev Yorku so neko ženo pripeljali pred sodišče, ker je na cesti poljubila službujočega policaja. Pred sodiščem je izjavila, da je že leto dni čakala na priložnost, da poljubi tega človeka, ker ji je ugajal. Ko so jo kaznovali s kaznijo dveh dolarjev plačila, je rekla:

„Izplačalo se je!"

Nekega moža, ki je v New Jerseju poljubil mimoidočega na cesti, so obsodili na leto dni poljubljanja zgolj — svoje žene!

V Alabami mora mož, če na cesti ognjevito poljubi svojo ženo, plačati kazen v višini sedmih dolarjev.

Neki prebivalec v Los Angelesu je dosegel ločitev, ker je vsakič, ko je hotel poljubiti svojo ženo, moral plačati pet dolarjev.

Javno kazanje čustev more v Italiji pripeljati do različnih kazni. Beseda „poljub" ne obstaja v kazenskih zakonikih, temveč gre za „dejanje zoper javno varnost". Po nekem predpisu sme mladenič poljubiti dekle na plaži, plačal pa bo dva tisoč lir, če je poljub trajal predolgo.

Pred kratkim so v majhnem južnoitalijanskem mestu Nardo pripeljali dvoje mladih pred sodišče, ker sta se poljubljala v avtomobilu na glavnem trgu. Sodnik ju je oprostil obtožbe z obrazložitvijo, „da mora biti razlika med nenaravnim obnašanjem in tistim, ki samo povzroča radovednost mimoidočih. Slehernega poljuba še ne moremo šteti za dejanje zoper nravnost. Če v njem ne zasledimo splošne težnje — ni krivde."

Toda sodnik z romantičnega Caprija meni, da je „tudi poljub na mesečini dejanje zoper nravnost."

V Orientu je poljubljanje prepovedano na javnih mestih. Na Japonskem bodo tistega, ki se poljublja, zaprli za šest mesecev ali pa mu prisodili denarno kazen v višini petdesetih dolarjev.

V Egiptu se smejo poljubljati samo na železniških postajah in letališčih. Tisti, ki ne morejo obrzdati svojih čustev, bodo prebili noč v ločenih celicah mestnih zaporov. Pred sto leti so v Egiptu podobne primere kaznovali — z obešanjem.

Najbolj varna dežela za poljubljanje je Francija. Tam prizanesljivo zrejo na zaljubljence, ki jih je veliko na vsakem koraku. Prepovedano je le poljubljanje med vožnjo v avtomobilu, a še to zgolj — zavoljo varnosti.

6

JANKO KERSNIK

Ciklamen

„Volk, volk! V sneg me je podrl, še streljati nisem mogel!" hiti adjunkt ter plaho gleda nazaj.

„No, tu imate volka!" smeje se Bole ter privleče rjavo žival iz grmovja. „Kaj takega pa še nisem doživel, ha, ha, ha, kako krasen salto mortale ste napravili, gospod adjunkt. Samo pete so se pokazale v zraku! Da vas je ta lisjak tako prestrašil! Ravno komaj, da sem ga ujel še s strelom!"

„Ti vražji lisjak!" kolne Megla ter brcne jezno na tleh ležečo žival.

Med glasnim smehom in veseljem drugih poiskal je adjunkt zopet svojo puško in svoj klobuk.

„Lisica nerada naleti tako, kakor je ta storila! To je bilo kar nalašč namenjeno našemu gospodu adjunktu!" deje Bole ter vrže ustreljeno žival kmetskemu fantu, da jo nese domov.

Dovtipov in smeha ni bilo konca, ko so bili dospeli lovci že na Drenovo, tako da se je tudi potrpežljivi Megla vendar malo ujezil ter si vsako nadaljevanje teh opazk prepovedal. Ubraniti seveda ni mogel, da bi Bole ne bil pri obedu še enkrat svoji soprogi in vsem gostom jako živo opisal prizora z lisjakom. Jezilo ga je sedaj samo to, da je bila tudi guvernanta navzoča in da se je brez konca in kraja smejala njegovi nezgodi.

Mnogobrojna družba je bila jako dobre volje. Na gornjem koncu mize, kjer je sedela Boletova soproga med okrajnim glavarjem in sodnikom, pripovedoval je Majaron zopet o svojih lovskih dogodkih, na spodnjem koncu pa je tajnik Koren zabaval sosede s svojimi starimi študentovskimi dogodbami.

Guvernanta je sedela poleg Medena, drugi sosed ji je bil pa sodnijski adjunkt. Oba sta se trudila biti duhovita. Hudo konkurenco jima je povzročeval na nasprotni strani sedeči komisar okrajnega glavarstva, mlad aristokrat, ki je bil prišel stoprav pred nekaj meseci iz glavnega mesta sem ven na deželo. Poleg onega je imel Bole svoj prostor in zraven njega je sedel doktor Hrast.

Le-ta ni mogel prodreti v pogovoru z Elzo, pa se tudi ni posebno trudil; nekaj besed sta izpregovorila sicer, a njega se je polastil čut, kakor bi se ž njo ne mogel sukati v onem lahkem površnem besedovanju, kakor je to navada v družbah, kjer se govori z edinim namenom, da se govori. Odkar ji je sedel nasproti, ni bil več tako malomaren kakor nekaj dni prej pri spominu nanjo. Parkrat se je sicer prav energično utopil v pogovor z okrajnim glavarjem in hišno gospodinjo, pa kakor onega dne po čitalnični besedi njegove misli, tako so mu silile zdaj oči vsak trenutek h guvernanti. Bila je pa tudi nocoj v preprosti domači opravi še krasnejša nego onega večera pri besedi; in tudi nocoj je vselej vedela Hrastov pogled ujeti, ne da bi bil kdo drug to opazil.

Po obedu je povabil gospodar goste v drugo sobo na črno kavo. Nekateri so počeli kvartati, drugi so šli pušit v posebno kadilno sobo. Tudi doktor je šel tja, a ker ni našel ugodne družbe, odložil je zopet svojo smotko ter se vrnil v salon.

Pa tudi tu ni bilo nikogar. Sodil je, da najde tu gospodinjo, kajti o guvernanti je slutil, da ima zdaj posla pri otrocih; a gospa je igrala whist z okrajnim glavarjem, sodnikom in lekarjem. Ko se obrne, da bi šel v igralno sobo, odpro se na drugi strani vrata in v salon stopi — Elza.

Hrast ji gre naglo naproti.

„Oh, mislil sem, da vas nocoj ne bodemo videli kmalu," dejal je, „pa zdaj sigurno nimate več opraviti."

„Zdaj ne ali pa tudi," meni ona ter ponudi doktorju stol poleg kamina. „Gospa Boletova mi je dala pooblastilo, zastopati jo tukaj, dokler ni igra končana; torej imam tudi opravilo," dostavi smeje se.

„In jaz sem vesel, da sem prvi, s katerim imate opraviti," odgovori doktor dobrovoljno ter vzame album z bližnje mize.

Guvernanta je pletla čipke; vsa večerna zabava je imela preprost, domač značaj; saj so bili vsi gospodje v svojih lovskih opravah.

„Da mi ne ostanete edini klient!" nadaljuje ona poredno, „slabo spričevalo bi bilo to moji sposobnosti —."

„O, dovoljujte, pokličem vam celo tolpo!"

Rekši, hoče doktor s smehom iz sobe.

„Ne, ne, gospod doktor!" ugovarja ona z neko koketno zaupljivostjo. „Povejte mi rajši, kako ste danes volka lovili!"

„Najzanimivejše ste že čuli! Kako se je naš adjunkt lisjaka ustrašil."

„To je moralo biti v istini komično! Volka pa ni bilo?"

„V gozdu je bil sigurno, toda pred nami; zajeti ga nismo mogli. Pa tak dan v gozdu je krasen tudi brez poka, brez zverjadi!"

„Vi ste iskren lovec?"

„Ne iskren in ne strasten! Pa rad grem vendar ven, posebno zdaj pozimi, v snegu! Pomislite: mi sedimo cele tedne v tesnih, zaduhlih pisarnah, študiramo in mislimo vedno, dokler stoji sonce na nebu in še delj; potem pa — zvečer — sedimo zopet v dima polni krčmi! Ali ni pač

Telesne kazni

Ali smemo otroka tepsti ali ne, to se sprašujejo mnogi starši. Takoj lahko rečemo, da ne. Če otroka tepemo, ga s tem niti ne vzgajamo niti ga ne naučimo discipline ali mu pomagamo izoblikovati njegov značaj. Zaušnice in telesne kazni so posebno neprimerne za dveletne in triletne otroke. Če tako majhnega otroka tepemo, ga napravimo neobčutljivega za druge vzgojne ukrepe in metode. Vcepimo mu miselnost, da je bolje ubogati zato, da se človek izogne hujšemu, medtem ko je pravi namen vzgoje, da se otrok tako ali drugače vede iz lastnega prepričanja. Z drugo besedo, prava vzgoja daje ubogljivosti moralen prizvok. Ubogljivost samo zaradi strahu je ena najneprimernejših metod pri vzgoji otrok.

S podobnega stališča moramo presojati tudi zaušnice. Psihologi in pedagogi zatrjujejo, da je zaušnica veliko manj škodljiva, z drugo besedo, bolj učinkovita, če je ne spremlja dolgovezna pridiga, očitki in grožnje v prazno. Klofuta, ki takoj razsajni položaj in zaključi problem, je mnogo bolj učinkovita kot starševski vzdihi, kisli komentarji, kot npr.: „Glej, kaj si naredil iz svoje mame!“ in podobne teatraličnosti.

Brez dvoma pravilna vzgoja ne uporablja groženj, kajti prav to bi bilo znamenje, da ni pravilna, da svojih načel ne utrjuje s prepričevanjem, temveč s silo. Razen tega grožnje discipline ne krepijo, ampak slabijo. Grožnje lahko sprožijo v otroku upor.

Nekateri trde, da klofut ne smemo deliti v jezi, ampak šele, ko se pomirimo. Baje vpliva bolj vzgojno. Toda po našem mnenju je to nenaravno, starši pa dobe v očeh otroka videz krutežev. Hladnokrvno kaznovanje diši po mučenju. Zato prevladuje mišljenje, da se klofut na splošno izogibajmo. Otroci naj se dobro vedejo, ker starše spoštujejo, ne pa zaradi grožnenj in kazni.

Kako ravnamo ob strupenih pikih

Poleti človeka kaj hitro pičijo čebela, osa, sršen, razne muhe, pajek ali škorpijon. Na pičenem mestu se brž pojavi močno boleča in rdeča oteklina. Posamezni piki niso nevarni. Utegnejo pa biti nevarni, če jih je več; včasih povzroče celo smrt. Posebno piki v bližini ust, v ustih, na jeziku in žrelu, zlasti pri otrocih. Če otečejo sluznica in glasilke, se človek lahko zaduši. Zato pazimo, ko jemo sadje pa tudi z marmelado ali medom namazan kruh.

Pičeno mesto namažemo z raztopino salmiaka ali s kisom; nanj damo obkladek iz raztopine jedilne sode ali kuhinjske soli, alkohola ali žganja. Pičeni ud naj se ne premika, zato ga moramo imobilizirati. Poleg tega pri čebeljem piku takoj izvlečemo želo iz ranice. Po piku v ustih ali žrelu ju izpiramo z razredčenim salmiakom, nanje in na vrat pa dajemo mrzle obkladke. V takih primerih in tudi pri številnih pikih moramo prizadetega nemudoma prepeljati k zdravniku ali v bolnišnico.

Zato na izletih ne bezajte v osir ali panj divjih čebel in ne hodite blizu, ko čebele rojijo! Mušji piki lahko prenesejo okužbo, pojavi se lahko tudi nevarno vnetje z oteklino, bolečinami in hudimi splošnimi znamenji, kar pa mora zdraviti zdravnik, zlasti če jih spraskamo z umazanimi rokami.

Pik strupene kače je nevarnejši kot pik žuželk. V planinah nas lahko kača piči v nogo, če hodimo bosi ali v nizkih čevljih skozi grmovje, ali pa v roko, če neprevidno trgamo rože ali nabiramo gozdne sadeže. Zato moramo v teh krajih, preden kaj nabiramo ali kam sedemo, pred seboj s palico nekajkrat udariti po tleh in po bližnjem grmovju.

Pik strupene kače spoznamo, če kače ne vidimo, po nenadnem zbodljaju in dveh vzporednih vbodlinicah, ki le redkokdaj krvavita. Po piku nestrupenih kač pa vidimo celo verigo vbodnih ranic v obliki podkvice.

Kaj kmalu začne pičeni del telesa boleti in močno otekati, koža pomodri ali pa postane rjavkasto vijoličasta. Pojavijo se tudi splošne težave, bledica, glavobol, drhtenje, slabost, omotica, hitrejši utrip srca, včasih še težko dihanje, bljuvanje, nezavest. Zelo nevarni so piki v bližini površinskih žil (ven) na vratu in na glavi. Bolj kakor odraslim je kačji pik nevaren otrokom, starim in bolnikom ali okrevancem.

Potrebna je takojšnja in pravilna prva pomoč. Ud nad pičenim mestom prevežemo z zloženo ruto, žepnim robcem, pasom, nogavico, rokavom od srajce ali s čim drugim. Preveza mora biti vsaj 3 do 5cm široka in le toliko tesna, da zaustavi (prekine) venozni krvni obtok, tako da kačji strup ne more s krvjo proti srcu. Kako naredimo prevezo? Prevezo dobro podložimo in ovijemo dvakrat okoli roke ali noge; napravimo vozel, vtaknemo podenj paličico in jo sukamo naokrog, dokler ud pod prevezo ne pomodri. Nato to paličico dobro pritrdimo. Če bi prevezo preveč zategnili, bi zaustavili arterialni krvni obtok. To spoznamo po tem, da ud pod prevezo pobledi, je hladen in ne tipljemo več žil. utripa.

Preveza, kot smo jo prej opisali, sme biti nepretrgoma nameščena najdlje dve uri. Če je le mogoče, ranici in kožo takoj razkužimo in samo takrat, kadar smo daleč od zdravnika, z rezilom noža, ki smo ga nekaj časa držali nad plamenom, napravimo na mestu ugriza križema dva po nekaj centimetrov dolga reza v kožo in podkožje. Pustimo, da se kri dobro odteče in to še pospešimo z rahlim pritiskom na kožo ob vrezih. Če je le mogoče, polagamo na rano obkladke z močno, gosto raztopino kuhinjske soli. Sicer pa rano pokrijemo in rahlo obvežemo, prizadeti ud pa imobiliziramo. Nato poškodovanca, ki ne sme hoditi, takoj prepeljemo ali prenesemo k zdravniku, da čimprej dobi injekcijo zdravilnega seruma proti kačjemu piku. Dajemo mu večje količine kave ali čaja, alkohola pa nikakor ne sme piti, da ne bi strup zaradi hitrejšega krvnega obtoka prehitro prišel v telo. Mirovanje telesa in onegibitev (imobilizacija) pičenega uda prav to preprečujejo.

Je jajce sveže?

Spomladi so jajca že precej poceni in večkrat jih kupimo za večerjo ali druge dnevne obroke.

Kako pa spoznamo, ali je jajce sveže ali staro? Preprosto:

V posodo s pol litra vode raztopimo še 5 dkg soli in v raztopino spustimo jajce. Če plava po površini, je jajce staro vsaj 10 dni, če se spusti v sredino tekočine, je staro 8 dni, če potone, je staro 3 do 4 dni.

Prav tako morete tudi ugotoviti (žal prepozno), ali je jajce sveže, ko ste ga že vrgli na mast. Beljak svežega jajca se na masti ne bo razlezel po posodi.

Shujševalna dieta

Če bi se v dveh dneh radi znebili treh odvečnih kilogramov, poskusite s tole shujševalno kuro:

Zajtrk: jajce na katerikoli način, samo brez maščobe

Kosilo: zrezek

Večerja: dvoje jajc

Pijete lahko vodo, belo vino ali posneto mleko dvakrat na dan — samo ne med jedjo in to v zmernih količinah. Če hočete zares shujšati, tudi ostale dni ne jejte nobenih močnatih jedi, nobenih testenin, nobenih sladkarij. Zjutraj na tešče pa lahko spijete skodelico bledega čaja iz tavžentrož.

Ali je res?

● STRIŽENJE KREPI LASE! Ne! Lasje ne bodo bolj gosti in zdravi, če bomo krajšali njihovo dolžino, pač pa če bomo pravilno skrbeli za njihovo rast. V ta namen poznamo masažo, lotione in olja.

● BISKVIT NE REDI! Ne, če je dieten in brez soli. Sicer pa ta vrsta testa prav tako množi naše kilograme kot vse druge testenine.

● OKNA V SPALNICI MORAJO BITI VEDNO ODPRTA! Poleti — prav gotovo! Če pa jih puščamo tudi v hladnih mesecih odprta, obremenjujemo svoje telo: v spanju se mora boriti za enako toploto in tako brezplodno izrablja energijo. Dovolj je, če v zimskih mesecih pred spanjem spalnico dobro prezračimo in pustimo okno rahlo priprto.

● SMETANA JE TEŽKO PREBAVLJIVA! Ne! Dognano je, da jo naše telo z lahkoto prebavlja — prav tako kot surovo maslo in olivno olje.

● JE TREBA UTRUJENE NOGE KOPATI V TOPLI VODI! Mnogo bolj jih bomo spočili v mlačni kopeli. Tej dodajamo nekaj soli, po kopanju pa noge plahnimo v mrzli vodi in jih na koncu otrimo z alkoholom.

● KAJENJE ŠKODUJE ZOBEM! Res je, da nikotin draži diesni in daje rumen nadih zobem, ni pa res, da škoduje zobni sklenini.

● SADJE NE REDI! Če je sočno in če ga uživamo v velikih množinah, je prav tako redilno — že zaradi tekočine. Poznamo tudi sadje, ki ima veliko sladkorja — banane, kostanj, grozdje, mandlji. Pri uživanju upoštevajte zmernost!

● NEČIST OBRAZ POVZROČAJO OBOLELA JETRA! Ne, pač pa pomanjkljiva nega in neurejena prebava.

● PLANINSKI ZRAK JE BOLJ ZDRAV, KER IMA VEČ KISIKA! Ne, kisika je tem manj, čim večja je nadmorska višina. Toda na naše zdravje vpliva ugodno že zaradi tega, ker se mu telo avtomatski prilagaja in ustvarja več rdečih krvnih telesc.

Drobni nasveti

■ Madeže črnila na svili namočite v svežem mleku. Če mleko od črnila potemni, ga tako dolgo menjavajte, dokler ne ostane popolnoma čisto. Madeže potem še izperite v mlačni vodi.

■ Olupljen krompir, ki ga takoj ne uporabite, dajte v slano vodo, ker bo tako ostal bel.

■ Madeže od jodove tinkture odstranimo iz barvastih tkanin, če jih izperemo z razredčenim salmijakom.

Poskusite!

OCVRTE TELEČJE PRSI

Najbolje je, če vzamemo prsno konico; kosti izluščimo. V kozici zavremo vodo, dodamo jušne zelenjave (korenje, peteršilj, zelena), solimo, in ko dobro prevre, dodamo meso. Kuhamo ga samo toliko časa, da meso v sredini ni več krvavo. Tako hitro kuhani (obarjeni) kos mesa razrežemo poprek na mezinec debele rezine, jih še malo posolimo, povaljamo v moki, potegnemo skozi stepeno jajce, povaljamo v drobtinah, nato pa v ogreti maščobi vsetio rumeno ocvremo. Obarjeni kos mesa pa lahko tudi v celem panirate in celega v maščobi ocvrete. Ocvrtega nato z ostrim nožem razrežete na rezine. Poleg lahko ponudite prilogo ali pa kako prikuho. Iz vode, v kateri ste meso obarili, pa z majhnimi dodatki (zdrob, riž, krompir) pripravite juho.

GOVEJI ZREZKI

Rabimo 30 dkg govejega mesa, sol malo popra, 2 žlici olja, večjo čebulo, ščepec moke, 3 dkg slanine, zeleno papriko, zajemalko kostne juhe ali juhe iz jušne kocke.

Meso zmeljemo, osolimo in začinimo in dobro pregnetemo. Iz zmesi oblikujemo podolgovate zrezke, ki jih na obeh straneh opečemo in položimo na krožnik. Na ostali maščobi prepražimo sesekljano čebulo s ščepcem moke, na tanke rezine zrezano slanino in zeleno papriko. Omako zalijemo z juho, jo osolimo, začinimo in pokuhamo. Zrezke damo za deset minut ponovno v omako in jih ponudimo s krompirjem.

---

fizično živo potrebno, da gremo včasi ven na prosto, na plan, v goro, v gozd? In tudi duševna potreba je!"

„Jaz sem pozimi še malo po gozdih hodila! Ves čas svojega življenja sem prebila po mestih, zdaj sem prvič na deželi in tudi do zdaj še nisem prišla gor v gozd!"

„O, to morate! Vi ne znate, kako krasno je tam! Vse nizko grmičevje, mlada drevesca, robidovje, vse leži upognjeno k tlom, pokrito s snegom, in po kotih in skrivališčih, katere ustvari tako priroda, skače in cvrči edini stržek — vse okrog je tiho, tako čudno tiho! Po golem bukovju bleščí se ivje kakor srebro in pod velikimi jelkami je mračno, temno kakor v cerkvi: zgoraj temno zeleni, s snegom gosto zakriti oboki, spodaj lahki beli sneg, iz katerega gledajo majhni šopki rjavega resja, in med snegom in obokom velikanska, sloka debla dreves — kakor umetni stebri! — In tudi tu je tako skrivnostno tiho!"

Doktor se je skoro ugrel. Elza je ponehala z delom ter zrla nehote začudena vanj.

„To mora biti res lepo!" reče ona polglasno in zamišljeno.

„Da, kako poje pač vaš pesnik?

Da steht im Wald geschrieben
Ein stilles, ernstes Wort
Vom rechten Tun und Lieben,
Und was des Menschen Hort."

deje skoro prisrčno mladi advokat.

Zakaj pravite *naš* pesnik? Saj je tudi *vaš*," vpraša guvernanta.

„Mi nismo Nemci in vaših poetov si vendar ne moremo svojiti."

„Ah, pardon! Vi se štejete k Slovenom; to sem čisto pozabila," smeje se Elza.

Advokatu sta bila ta opazka in ta smeh neprijetna.

„Jaz se ne štejem k Slovenom, gospica, kakor vi pravite, jaz *sem* Sloven," reče resno.

„Čudno!"

„Kaj se vam dozdeva čudno?"

„Čula sem, da je tu na Kranjskem vsa inteligenca nemška in da se sama šteje za Nemce; in potem ima tu na Kranjskem vsak pravico po svoji volji biti Nemec ali Sloven. Ker pa tako izvrstno citirate naše nemške pesnike, mislila sem —"

„Da se tudi jaz poslužujem te državljanske pravice, na laž staviti rodno mater in svojega očeta," pristavi Hrast s pikrim posmehom. „Res je, da vsi, kar nas je izobraženih Slovenov, z malimi izjemami menda, poznamo tuja slovstva bolj nego svoje slovensko."

„Kaj ima slovenski jezik tudi svoje slovstvo?" ustavi ga Nemka z začudenim obrazom; „gospod Meden mi o tem ni vedel ničesar povedati."

„A, on je torej vaš učitelj! Žal mi je, a čestitati vam ne morem k tej akviziciji," posmehuje se doktor še vedno.

Guvernanta je zardela; a po kratkem molku reče naglo: „Jaz sem vas morda nehote razžalila? Pomisliti pa morate, da jaz prej, nego li sem prišla sem iz daljne domačije, o eksistenci vašega naroda nisem mnogo znala. Pri nas smatramo te pokrajine za nemške."

„O, vem, da!"

„Gospod Bole in gospa me tudi še nista dovolj poučila; edini gospod Meden se je lotil tega predmeta."

„In kako vam je opisal našo čitalnico, kjer ste vendar sami videli slovensko predstavo, čuli slovensko petje?" vpraša Hrast radovedno.

„To je vse izvirno nemško, dejal je, in le slabo na slovensko prestavljeno."

„O, to vam je izvrsten mož! Pa kaj vam je povedal o občinstvu, katerega ste videli v čitalnici?"

Guvernanta se je ozrla nemirno vanj; porogljivi, pikri naglas v njegovih besedah jo je osupnil.

„O, le govorite, gospica Elza!" nadaljuje doktor; „pa četudi ne, morda vam jaz lahko vse narekujem, kar vam je oni gospod razodel. Dejal je, da v čitalnico zahajajo le čevljarji in krojači, z gosposko suknjo opravljeni kmetje in, kako bi rekel — vsake vrste sodrga. Kdor stoji nekaj klinov više na socialni lestvi, to se pravi, vsaj tako visoko kakor ta gospod Meden, oni prihaja le, da se mu čestita ali pa morda iz sebičnih političnih ozirov. Ali ni tako govoril vaš učitelj?"

„Tako blizu pač," odgovori Elza, „pa pustiva ta predmet!"

„O ne; zakaj pač? Jaz vam moram vendar te stvari razjasniti," ugovarja Hrast.

„Drugikrat, gospod doktor! Danes vas to malo razburja."

In bil je res razburjen, ta mrzli, mirni advokat.

„Pa nekaj vendar še!" reče zopet naglo guvernanta ter upre svoje modre oči v mladega moža, ki je nemirno premetaval liste po albumu: „Ali tudi vi sovražite Nemce?"

Gledala ga je koketno, ljubeznivo in usta so bila malo raztegnjena na smeh, da je bila videti dvojna vrsta njenih svetlo belih zob.

A ta trenutek temu vprašanju ni bil ugoden.

„Tudi!" reče Hrast naglo in odločno ter vstane s stola.

Ko blisk se je posvetilo nekaj v Elzinih očeh, pa ostala je mirno ko prej na sedežu in zrla ko prej v svojega nasprotnika; z nedolžnim, naivnim obrazom je vprašala:

„In zakaj?"

Doktor je bil že zopet popolnoma miren; kesal se je, da mu je bila tako naglo ušla ona beseda, in zapeljivi smehljaj krasne deklice mu je segal do srca.

(Nadaljevanje sledi)

za oddih in razvedrilo

Esther Leigh

Nekega popoldneva

Pridušen udarec lesa ob les je zazvenel čez tolmun in prelomil tišino vročega popoldneva. Skoraj nezaznavno je od daleč prihajal hrup mestnega življenja — kot nihanje, trepetanje v zraku.

Lenobnost zaradi sonca se je razlezla po udih ženske, zleknjene v visoki travi. Skozi priprte oči je opazovala otroka, ki se je igral v vodi. Plop! je padel kamen in zanj ni bilo sveta na tej strani, vse gibanje se je ustavilo. Ostali so samo še krogi, ki so se širili in širili.

Zadovoljna, da je sin varen, se je obrnila na hrbet, da bi videla kostanjevo cvetje. Kot bele svečke je bilo na čistem pomladnem nebu. Dolgo pričakovan sončni žar je pronical v njeno telo in ji ogrel kri.

Na sosednjem polju so podirali vrtiljak. V senci njegove strehe so se upognile roke mladega moža, se dvignile in spustile. Prenehal je, si slekel srajco, se pretegnil in se vrnil na delo. Dvignil je bat, in še en lesen konj je obležal na tleh. Otrok se je previdno povzpel na najvišjo stopnico vrtiljaka in žalostno opazoval podiranje. Leseno oko premaganega konja je s tal strmelo vanj.

„Ga lahko zajaham, gospod?"

Medel glas je osupnil moža. Obrnil se je in zagodrnjal:

„Izgini!"

Zaradi moževega grobega glasu je otrok prestrašeno obstal.

„Pojdi! Spravi se proč!"

Dvignil je roko, da bi ga udaril, in otrok je jokajoč stekel k materi.

Žena se je na hitro usedla, iztrgana iz prijetnega dremanja. Platinasti lasje so se ji razsuli po hrbtu. Njena bela obleka je bila zmečkana. Otrok ji je planil v naročje in pokazal na moža.

Mož je nekaj časa omahoval, nato pa stopil k njima. Stal je tam in ju nerodno gledal. Deček je skril obraz v materino naročje.

„Žal mi je, da sem ga prestrašil."

Mož jo je pogledal v oči, da bi videl, če je jezna.

„Otroci, ki sem jih navajen, so veliko bolj sitni kot on. Včasih moram uporabiti bat, da se spravijo proč."

Možev obraz je bil nejasen, vendar so ji bili všeč njegovi črni kodrasti lasje. Bilo je prevroče, da bi se jezila.

„Je že v redu. Bo že pozabil."

Nasmehnila se je in mu oprostila. Skuštral je dečkovo glavo, še vedno skrito v njenem naročju.

„Bi hotel od znotraj videti moj voz?"

„Imate voz?" je vprašal nezaupljivo.

Mož je pokazal na hišo na kolesih, ki je stala med travnikom in tolmunom v hladni senci.

„Tam je! Lahko greš po lestvi in skočiš noter. Hočeš?"

Majhne roke so povlekle ženino obleko.

„Greva, mami," je prosil.

Privolila je. Ciganova roka jo je prijela za komolec. Imel je trde in raskave roke.

Roke njenega moža so bile debele in bele. Nohti so bili štirioglati, rožnati, čisti in vedno lepo pristriženi. Premikale so se med stvarmi, ki so bile pripravljene za zajtrk, kot dobro izučene živali. Prestavile so steklenički za kis, prilagodile palico na ražnju, premaknile stojalo za skodelice na določeno mesto.

Otrok se je povzpel na vrh lesenih stopnic in čakal na ozki ploščadi. Cigan mu je sledil in na široko odprl vrata. Notranjost je bila hladna in vabljiva. Deček je začel raziskovati vsak kotiček, vsak predmet. Lastnik je zadovoljno stal ob strani.

„Všeč mu je tukaj!" je zaklical ženi, ki je stala ob vznožju stopnic in poslušala otrokove krike veselja.

Stal je na vratih in jo opazoval. Sonce se je lesketalo na njenih laseh mu je v kotličku zavrelo. Usedla se na spodnjo stopnico in zaklicala:

„Pridi, dragi. Misliš biti tam ves dan?"

Otrokov odgovor je pridušil ropot in tresk.

„Moj bog, upam, da ni kaj polomil!"

Vstopila sta oba hkrati. Otrok je sedel na tleh ves zbegan med noži in vilicami. Sklonila se je in začela hitro urejati stvari.

Mož se je medtem ukvarjal z gorilnikom v majhni kuhinji. Kmalu mu je v kotličku zavrelo. Usedla se je na pograd in skozi majhno okno zrla na tolmun.

Deček se je že naveličal voza in je kopal zunaj pred njim. Luknja v zemlji je čudovita stvar! Izkopani gladki kamni odkrivajo življenje, korenine, črve, vedno nove skrivnosti.

„Izvolite skodelico čaja."

Usedel se je poleg nje na pograd. Počasi sta srebala pijačo. Skozi tanko poletno obleko je čutila njegovo nogo ob svoji. Toplota se ji je razširila po vsem telesu. Listje visokih brestov, ki jih je lahko videla na drugi strani zemljišča, je šinilo proti nebu kot zelen dim, kakor kri, ki ji je stopila v glavo. Videl je, kako je z njo, in ji vzel skodelico iz nemočnih rok.

„Zvečer gremo naprej! Pojdite z nami! Tukaj je veliko prostora za vas in sina. To je pravo, resnično življenje!"

Vstala je.

„Ste znoreli!" Toda kaj več ni rekla. Čakal je.

Nenadoma se je zavedela svojih gub pod očmi. Leto za letom jih je opazovala, kako so nastajale. Zdelo se ji je, kot da so živele svoje življenje, napredovale korak za korakom, dokler ni čutila, da je njen obraz že precej prepreden z njimi. Vedela je, da je nikoli več nihče ne bo vprašal to, kar jo sedaj sprašuje on.

„Jutri zjutraj," je rekel, „bomo imeli zajtrk zunaj na polju, miljo daleč."

Vedel je, da tega nikoli ne bi storila, toda morda mu bo pomagala preživeti poslednje pol ure. Počasi se je usedla.

„Pazite, kaj govorite. Lahko rečem, da."

Videla se je, kako pripravlja ta zajtrk v rosni travi. Prvi jutranji žarki padajo na lesketajoče se skodelice. Otrok išče pomladne cvetice.

Njegova roka jo je objela okrog pasu.

„Pojdite, ne bo vam žal!"

Temno siv oblak je zakril sonce, hladen veter je zapihal skozi odprta vrata voza. Stresla se je. Izvila se je iz njegovega objema. Otrok! Kje je?

Stekla je čez zemljišče in ga klicala. Vse je bilo zapuščeno. Kos zemlje, kjer je bil kopal, je bil sveže rjave barve. Polje, kjer je bila prej ležala, je bilo pusto.

Obraz ji je zardel, srce pa ji je razbijalo od strahu. Poskušala ga je pregnati. Kako daleč je lahko zašel v teh nekaj minutah?

Ali je bilo res samo nekaj minut?

Tolmun! Kolikokrat ga je morala zgrabiti za plašč, ko bi bil skoraj padel v vodo za kamnom, ki ga je vrgel. Popoldan se je nagibal proti večeru. V tolmunu je bilo videti samo odsev rdečega neba. Nikogar ni bilo. Vsaka skupina čez vodo visečih vej bi bila lahko mrtvaški prt malega telesca.

Spet je videla Arthurja, svojega moža, pri mizi ob zajtrku, toda sedaj s praznim stolom med njima. Spomnila se je na toplo zaspano težo otroka, ki ga je dvigala iz posteljice. Če ga zvečer ne bi bilo tam — strah ji je stisnil želodec.

Nekaj mirnih cest in stranskih ulic v majhni dolini za gostilno je bilo že od nekdaj prostor za skrivalnice. Vrnila se je.

Hladen veter je tesno ovil obleko okoli nje. Hodila je po vijugastih poteh in upala, da bo na vsakem ovinku zagledala otroka. Na križišču se je ustavila in ni vedela, kam naj gre. Iz bližnje ulice se je približala ženska.

„Majhen deček — v modrem — ste ga videli?"

Niti dihati ni mogla. Ženska je šla mimo nje, se obotavljaje obrnila in ozmerjala psa, ki jo je vlekel naprej.

„Fantka v modri obleki ... ste ga videli?"

„Ne. Lahko kaj storim? Tukaj blizu stanujem. Naj telefoniram policiji?"

Policija! Če bi se policija vmešala, bi pomenilo, da je res izgubljen. Mnogo bi spraševali. Videla se je, kako sedi na leseni klopi v sobi pred policijskim narednikom, medtem ko Arthur čaka poleg nje, da bo odgovorila na vprašanje, kje je bila, ko je otrok odšel.

„Ne!" je zavpila. „Hvala, ni treba! Ne more biti daleč. Še enkrat bom pogledala ... gotovo je kje blizu."

Obrnila se je in tekla, dokler ji ni zmanjkalo sape. Usedla se je v travo in gledala na ozko pot, po kateri je prišla. Nedaleč je na koncu poti, precej blizu mesta, kjer je sedela, stala hiša, obdana z belo ograjo in živo mejo. Velika črna mačka se je splazila skozi grmovje. V gobcu je napol nosila, napol vlekla puhasto kepo majhne mucke. Toda še preden je naredila nekaj korakov, je za njo pritekla majhna deklica, jo zgrabila za rep, vzela mladiča v naročje in odšla nazaj na vrt. Mačka je šla za njo.

Prav za vrati je stala košara, v katero je mačka skočila, in pet ali šest muck je takoj planilo k njej. Klečeč poleg košare jih je ves zaverovan opazoval tudi njen sin.

Za trenutek je mirno obstala, si oddahnila, dokler se ni spomnila na strah, ki ga je bila pravkar prestala. Hitro je odšla h košari. Otrok se je prestrašen obrnil. Zgrabila ga je za roko, ga skoraj dvignila in ga močno udarila.

„Če ... boš ... še kdaj ... zbežal ... od ... mene ..."

Sprostila se je, ko ga je natepla, toda vedela je, da je bila sama kriva.

Deklica je začela jokati.

„Nehajte, nehajte! Saj ni ničesar storil!"

Njena slepa jeza je izpuhtela. Stisnila je dečka v naročje in odhitela po hribu do avtobusne postaje. Poljubovala ga je po obrazu, medtem ko je njega stresalo globoko ihtenje.

„Nikoli, nikoli več ne smeš zbežati od mene!"

Njegove roke so se trdno oklenile njenega vratu.

Medtem ko sta prispela do dolge vrste, ki je čakala na avtobus, je dež začel spirati pločnike. Vstopila sta v avtobus. Rahlo udarjanje kapljic se je spremenilo v pravo ropotanje. Pripravljala se je, kako bo možu pripovedovala o dogodku tega popoldneva. Njene ustnice so nemo izgovarjale besede:

„Zgodilo se je, ko sem za trenutek zaspala v travi. Zbudila sem se, in že ga ni bilo nikjer več ..."

Povedati mu mora. Avtobus se je ustavil na njuni postaji. Tesno je objela otroka, ko je izstopila in prečkala cesto. Bil je že skoraj čas, ko se je Arthur vračal domov. Stala sta pod streho avtobusne postaje na tisti strani, kjer je bila tudi postaja podzemske železnice. Z njo se bo vsak čas pripeljal njen mož. Kar predstavljala si je njegovo presenečenje, ko ju bo zagledal. Še nikoli ga nista prišla čakat.

Otrok bi moral biti že v postelji. Oče bi prišel k njemu in mu želel lahko noč. Ona bi pripravljala večerjo. Sunek vetra je zanesel dež v premajhno zavetišče, in še bolj sta se stisnila v kot. Skozi okno je gledala ljudi, ki so hiteli domov. Pojavile so se črne gobe dežnikov. Nasmehnila se je ob misli na Arthurjev dežnik. Vedno ga je nosil s seboj. Vozila, ki so hitela mimo, so jo oškropila z umazano vodo. Umaknila se je z robnika, stoječ na prstih, da bi videla čez množico, toda njenega moža ni bilo. Prestavila si je otroka na drugo roko. Ko ji otrokova glava ni več zakrivala pogleda, je zagledala svojega moža. Ali je bil to Arthur? Podoben je bil njemu, toda bil je še daleč, na drugi strani ceste in je čakal na taksi.

Gotovo se je zmotila.

Ta mož je obiemal preko ramen mlado žensko. Taksi se je približal, in dežnik se je zamajal. Čeden, zložljiv dežnik. Pomagal je ženski vstopiti in je zaloputnil vrata. Njena glava se je prikazala skozi okno, na hitro ga je poljubila, in že je ni bilo več. Pomahal ji je. Odprl je svoj dežnik in se napotil proti avtobusni postaji. Žena je, tesno objemajoč otroka, stala tam in ga opazovala. Ni še razločila njegovega obraza in želela si je, da to ne bi bil Arthur.

Mož je prišel že čisto blizu. Opazil ju je. Ustavil se je.

„Kaj pa delaš v takem vremenu s fantkom? In tako pozno zvečer?"

Tla so se zamajala pod njo. Njeno prepričanje, da jo potrebuje, se je razpršilo. Počutila se je izgubljeno. Potapljala se je v nalivu, v morju prerivajočih se ljudi. Bila je le ena izmed njih, brez njegove potrebe po njej. Prijela se je za drog in se prisilila, da se je nasmehnila kot običajno. Dogodki preteklih ur so se ji podili po glavi. Notranjost voza in cigan.

Toda vrnila se je!

Malo bolj sproščeno se je nasmehnila. Vprašanj, ki jih je mislila zastaviti, ni bilo več.

„Nekaj ... nekaj se nama je zgodilo ... primi ga, prosim. Povedala ti bom med potjo. Pojdimo domov."

Deček se je oprijel matere, ko ga je oče hotel vzeti v naročje. Spet je bila na trdnih tleh. Oče je nad obema držal dežnik, z drugo roko pa podpiral njo, da je laže nosila otroka. Njune oči so se srečale prek dečkove glave in se spraševale. Toda bila sta si vendar zelo blizu in ščitila sta majhno bitje.

Izbor za mlade bralce

	šil.
■ Prežihov Voranc: **SOLZICE**, zbirka otroških povesti, 128 str., barvne slik. priloge, kart.	42.—
■ Branka Jurca: **OKOLI IN OKOLI**, črtice iz otroškega življenja, 120 str., ilustr., kart.	21.—
■ Venceslav Winkler: **KOLESAR MATEJKO**, zbirka pravljic ilustr., kart.	30.—
■ Helena Boguszewska: **ZA ZELENIM NASIPOM**, povest iz življenja „malih ljudi", 104 str., ilustr. kart.	28.—
■ František Langer: **UPORNIK JARKA**, povest iz otroškega življenja, 104 str., ilustr., br.	4.—
■ Ferenc Molnar: **DEČKI IZ PAVLOVE ULICE**, povest iz dijaškega življenja, 192 str., ilustr., br.	21.—

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA" CELOVEC, WULFENGASSE

WILLY BREINHOLST

Gremo na počitnice

Pripravljava kovček, da bi za nekaj dni spremenila podnebje. Včasih je koristno videti kaj novega, druge ljudi, druge običaje, in zato sva se odločila, da odpotujeva na Islandijo. In zdaj, kot rečeno, pripravljava kovčke.

„Kaj boš vzel s seboj?" me je vprašala Mariana, potem ko je stlačila v kovček kakih šestnajst svojih oblek.

„Kaj bom vzel?" sem flegmatično odgovoril. „Samo nekaj drobnarij. Jutri bom dal v kovček zobno krtačko in brivski aparat. Nerad vlačim s seboj tristo različnih stvari, ki jih potem ne potrebujem."

„Prav, tule imaš svinčnik in papir, pa zapiši vse, kar nameravaš vzeti s seboj, jaz pa bom zložila v kovček," je dejala.

„Kaj bi s tem?" sem se uprl. „Rekel sem ti, da potrebujem samo krtačko za zobe in ..."

„Tak si, spet si tak!" me je zaničljivo prekinila žena. „Dobro te poznam. Potem pa moram ves čas poslušati tvoje tarnanje, da si pozabil to in ono. Bodi to pot dober pa zapiši vse, da ne boš spet kaj pozabil."

„Naj bo," sem vzdihnil in začel zapisovati: lasna voda, krema za britje, brivski aparat, zobna ščetka.

„Kaj pa srajce? Ali ne boš vzel s seboj tudi nekaj srajc?"

„Prav imaš. Pozabil sem."

„Zapiši torej srajce!"

Vnesel sem v seznam srajce in odložil svinčnik.

„Pižama! Menda ne boš nastopal pred sobarico zavit v rjuho?"

Zapisal sem tudi pižamo. Prav gotovo nočem, da bi žena mislila, da se delam važnega pred sobaricami.

„Domača halja!" je rekla Mariana.

„Ali res mora biti?"

„Ne, ni treba, če se upaš pojaviti na hodniku hotela v volnenih spodnjih hlačah."

Kaj sem hotel. Vpisal sem v seznam tudi domačo haljo.

„Copate!"

Zabeležil sem.

„Ali bo zadostoval en par?" sem vprašal zafrkljivo. „Morda bi jih vzel s seboj ducat ali vsaj toliko, kolikor bi jih še šlo v kovček. Sicer pa gotovo nisi niti pomislila, kako bova kovček zaprla."

Nisem dobil odgovora. Bilo je že pozno in šla sva spat. Okoli polnoči sem se prebudil, ker me je nekdo stresel.

„Nogavice!"

Prestrašeno sem skočil pokonci in se razgledoval.

„Kje so?" sem vprašal.

„Kako, kje so?"

„Ali nisi nekaj rekla?"

„Seveda sem rekla. Zapomni si, da moraš vzeti za vsak primer tudi nekaj parov nogavic."

„Dobro, dobro," sem pomiril ženo in skušal spet zaspati.

„Zapiši jih na seznam!"

Na pol v spanju sem odtaval v salon in napisal nogavice na prvi listek, ki mi je prišel v roke.

Zjutraj sva odpotovala. Zvečer sva dobila sobo v čednem hotelu v Ribu.

„Kakšen prijeten občutek, ko veš, da to pot nisva ničesar pozabila, ali ne, dragi?" mi je rekla žena, ko sva si šla pogledat svojo sobo.

„Seveda," sem pokimal in se izogibal njenemu pogledu. Nisem ji upal povedati, da sva pri vsej previdnosti le nekaj pozabila.

Pozabila sva kovček.

Avstrijski dogodki

● Manj krvav cestni promet

Tudi ob letošnjih binkoštnih praznikih je omejitev hitrosti na avstrijskih cestah rodila zadovoljive uspehe. V primerjavi z lanskim letom se je v dneh od petka do ponedeljka število prometnih nesreč, pri katerih so bili udeleženci prometa poškodovani, sicer povečalo od 568 na 614, toda število smrtnih žrtev prometa je padlo skoraj za tretjino, namreč od 34 na 23 oseb, kar je nedvomno razveseljiv obračun. Posebno lep uspeh je bil zabeležen na Koroškem: medtem ko so lani med binkoštnimi prazniki na koroških cestah zgubile življenje tri osebe, letos smrtnih žrtev v naši deželi sploh ni bilo. Varnostne oblasti so izredno zadovoljne tudi z disciplino udeležencev prometa, kar pa je nedvomno pripisati v prvi vrsti dejstvu, da je bilo nadzorstvo na cestah močno pomnoženo in da so kršilcem predpisov grozile zelo občutne kazni.

● Avstrijsko-italijanska lesna trgovina

V okviru letošnjega avstrijskega lesnega sejma — celovškega sejma, ki bo v dneh od 7. do 17. avgusta, se bodo v Celovcu sestali na posebnem delovnem zborovanju vodilni predstavniki lesnega gospodarstva Avstrije in Italije. Namen tega srečanja, ki je predvideno za 8. avgust, je predvsem v tem, da bi proučili vsa pereča vprašanja lesne trgovine med obema državama. Na ta način bi morda uspelo odstraniti razna obstoječa nesoglasja, bavijo pa se tudi z mislijo, da bi za reševanje takih nesoglasij ustanovili posebno mešano komisijo.

● Proizvodnja podržavljene industrije

Lani je avstrijska podržavljena industrija zabeležila spet lepe uspehe. Svojo proizvodnjo je v primerjavi z letom 1967 povečala povprečno za 10,2 odstotka, celotni promet pa je narasel od 31,7 milijarde šilingov na 32,8 milijarde šilingov; ena tretjina tega prometa — namreč 33,4 odstotka — odpade na izvoz. Proizvodnja je bila v posameznih industrijskih panogah zelo različna, najboljšo poživitev pa je nedvomno dosegla železarska in kovinska industrija, katere proizvodnja je narasla za 17,2 odst.

NOVICE IZ SLOVENIJE

● Jubilej radia Koper

V Kopru je pred 20 leti začela delovati radijsko oddajna postaja, ki se je v dveh desetletjih razvila v pomembno obveščevalno sredstvo, saj oddaja dnevno okoli 11 ur programa, od tega dve tretjini v italijanščini, kajti ta postaja služi predvsem tamkajšnji italijanski narodni manjšini. Ob dvajsetletnem jubileju je priredil kolektiv radia Koper posebno slavnost, odprta pa je bila tudi razstava fotografij in dokumentov, ki prikazuje razvoj radia Koper v minulih dvajsetih letih.

● Praznik narcis pod Golico

Na Planini pod Golico so v teh tednih travniki vsi beli, vendar ne od snega, marveč od narcis. V teh krajih imajo vsako leto tudi poseben praznik narcis, ko se povzpne pod Golico na tisoče ljubiteljev narave. Tako je bilo tudi letos, ko je bilo na Planini pod Golico dve nedelji po vrsti izredno živahno. V tem okviru so izbirali tudi posebno „miss narcis", predvsem pa je bila prireditev družabnega značaja ter so prišli na svoj račun mnogi tisoči obiskovalcev, ki so prihiteli v prelepi gorski svet iz vseh predelov Slovenije.

● Letos manj stanovanj

Po podatkih, ki jih je objavil zavod SR Slovenije za statistiko, se je gradnja stanovanj v družbenem sektorju letos v prvih treh mesecih v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta nekoliko zaustavila. Medtem ko je bilo lani v prvem četrtletju dograjenih v Sloveniji 448 stanovanj s skupno površino 26.894 kvadratnih metrov, jih je bilo letos v tem času dograjenih le 433 s skupno površino 23.923 m². Prav tako je bilo manjše tudi število nedokončanih stanovanj: lani jih je bilo 6884, letos 6288. Največ novih stanovanj so v prvih treh mesecih letošnjega leta dogradili v občini Maribor, namreč 100, v občini Ljubljana-Šiška 76, v občini Ravne na Koroškem 58, v občini Ljubljana-Bežigrad 48, v Postojni 37 itd.

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opažanja — 6.45 Vesele melodije — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 9.00 Za prijatelje glasbe — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljev. — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Gospodarska poročila — 14.00 Slavni orkestri, slavni dirigenti — 15.00 Več uka, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 17.30 Mladinska redakcija — 18.00 Večerni koncert — 18.55 Danes zvečer boste videli in slišali.

Sobota, 31. 5.: 6.09 Vesele melodije — 9.00 Smeh sodi k oliki — 13.00 Srečanje z Avstrijo — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Literarna delavnica — 15.00 Dunajski slavnostni tedni — 16.30 V žarišču — 17.10 Ex libris — 18.00 Domovina Avstrija — 20.00 Portret — 21.00 Orkestrski koncert — 22.10 Jazz — 22.45 Resni pesniki enkrat drugače — 23.10 Mala nočna glasba.

Nedelja, 1. 6.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Teden svetovnih dogodkov — 9.10 Satirična oddaja — 11.00 Dunajski slavnostni tedni — 13.30 Stališče — 13.45 Operni koncert — 15.00 Ljubite klasiko — 16.30 Žene Evrope — 17.05 Obzornik znanosti — 18.00 Veselo petje veselo igranje — 19.10 Mojstri tričetrtinskega takta — 20.00 Sto let dunajske opere — 21.15 Komorna glasba — 22.10 „Cvet pred viharjem" — 22.50 Moderna pesem — 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 2. 6.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Agrarna politika — 6.13 Vesele melodije — 13.45 Avstrijska pripovedka — 17.10 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Mladinska redakcija — 19.35 Raziskovalne naloge — 20.00 Evropski koncert — 21.00 Glasbeni feljton — 21.30 Argumenti — 22.10 Znanje časa — 23.10 Dunajski slavnostni tedni.

Torek, 3. 6.: 6.05 Preden odidete — 6.12 Vesele melodije — 13.45 V arkadah in drugje — 17.10 Raziskovalci v gosteh — 18.40 Slavnostne igre v Bregenzu — 19.30 Dunajski slavnostni tedni — 19.35 Pogled v umetnostne revije — 19.45 Pesmi in balade — 20.00 Spectrum Austriae — 21.00 Prizor — 23.20 Studio nove glasbe.

Sreda, 4. 6.: 6.05 Odkrito povedano — 6.09 Vesele melodije — 13.45 Tuji pripovedniki — 17.10 Zadržanje človeka in živali — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Dunajski slavnostni tedni — 19.35 Življenje s knjigami — 20.00 „Bajazzo", opera — 21.30 Naš planet Zemlja — 22.10 Kriminalna igra — 23.10 Sodobna glasba.

Četrtek, 5. 6.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Pripovedka — 9.10 Za prijatelje stare glasbe — 11.00 Dunajski slavnostni tedni — 13.30 Operni koncert — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Nemirni študenti — 16.30 Majhne dragocenosti — 19.30 Mojstri tričetrtinskega takta — 20.00 Orkestrski koncert — 22.10 Človek kot skrivnostno bitje — 22.30 Kraljica instrumentov — 22.10 Avstrijska glasba 20. stoletja.

Petek, 6. 6.: 6.05 Nobeden ne bo zmagal — 6.09 Oddaja delavske zbornice — 6.13 Vesele melodije — 13.45 Vesela pripovedka — 17.10 Pomembni znanstveniki — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Dunajski slavnostni tedni — 19.35 Nemški sodobni romani — 20.00 „Pretendenti na prestol", komedija — 21.15 Glasbene šarade — 22.10 Kriminalna igra — 23.10 Dunajska glasba.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 5.00 Pozdrav — 5.40 Jutranja opažanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 9.00 Šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave — 14.00 Za ženo — 14.15 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Koncert po željah — 18.15 Odmev časa — 18.45 Šport — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda.

Sobota, 31. 5.: 5.05 Pihalna godba za začetek dneva — 5.50 Obvestila za kmetijske delavce — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Priljubljene melodije — 10.05 Paul Hindemith: Simfonične metamorfoze — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.20 Godba na pihala — 15.30 Koncert želja — 17.10 Kopališki koncert — 18.00 Aktualno za delovno ženo — 18.40 Koroški profili — 20.10 Planetarij ljubezni — 21.00 Zveneča Avstrija — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 1. 6.: 7.35 Glasbeni mozaik — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Prominentni igrajo svoje najljubše melodije — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.25 Glasbeni desert — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert želja — 16.00 Otroška ura — 16.30 To je moj Dunaj — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Koroški portret — 18.45 Pridite in zapojte — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgled — 20.10 Operetni čar v duru in molu — 21.30 Modri krogi.

Ponedeljek, 2. 6.: 5.05 Začetek dneva s pihalno godbo — 9.00 Opere za mladino — 9.30 Ljudska glasba sveta: Kitajska — 10.30 Zadnje varno zavetišče na dolgi poti — 11.00 Veselo petje, veselo igranje — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Je staranje bolezen — 15.15 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Venček melodij — 16.45 Koroška književnost: Hans Schneider — 17.10 Slavko Avsenik — 19.15 Novice iz umetnosti in znanosti — 20.10 Radijska igra — 21.10 Mala serenada — 21.30 150 let zbiranja ljudskih pesmi v Avstriji.

Torek, 3. 6.: 5.05 Ljudske viže — 8.15 Davčno pravo — 8.20 Priljubljene melodije — 9.00 Pravljice za vas — 9.30 Dopoldansko glasbeno pismo — 10.05 Kaj lahko postanem — 10.35 Majhne dragocenosti velikih mojstrov — 11.00 Avstrijske ljudske pesmi — 13.45 Za mladino — 15.00 Komorna glasba — 15.45 Otroška telovadba — 16.00 Venček melodij — 16.45 Kulturno-kritične poti — 18.00 Problemi koroških mest — 19.15 Slišiš pesmico — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Sreda, 4. 6.: 5.05 Ljudske viže — 8.15 Priljubljene melodije — 9.00 Pesnik in vojna — 9.30 Operetni koncert — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Nafta kot energija — 15.15 Koroški avtorji: Gerhard Glawischnig — 15.30 Srečanje — 16.00 Venček melodij — 16.45 Iz knjige gostov — 17.10 Oddaja za vojake — 18.00 Kulturna prizma — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Trije narodi pod eno streho: Večine in manjšine na Gradiščanskem — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Zveneči filmski obzornik.

Četrtek, 5. 6.: 7.00 Veselo jutro — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Priljubljene melodije — 9.00 Za telo in dušo — 9.45 Dopoldanski koncert — 10.45 Pripovedka — 11.30 Ljudska glasba — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Glasba po kosilu — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert želja — 16.00 Otroška ura — 16.30 Ljubezen je nebeška sila — 17.05 Plesna glasba — 18.30 Raziskava koroških kulturnih spomenikov — 19.30 Glasba za komorni orkester — 20.10 „Divji zahod za začetnike" — 21.15 Zveneča Avstrija.

Petek, 6. 6.: 5.05 Ljudske viže — 8.15 Priljubljene melodije — 9.00 Opereta in musical — 9.30 Koroška dežela, koroški ljudje — 10.15 Celo leto smo veseli — 10.45 Analiza izbire poklica — 11.00 Ljudska glasba iz Avstrije — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Koroška domovinska kronika — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Glasba za mladino — 16.00 Venček melodij — 16.45 Literatura iz Štajerske — 17.10 Konec tedna z glasbo — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 19.15 Veselo zaigrano — 20.10 Koroška proza v narečju — 22.25 Pogled k sosedu.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 31. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Zeleni gozd je lovčev raj.

Nedelja, 1. 6.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo prozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 2. 6.: 14.15 Informacije — Žena, družina, dom — 18.00 Pokoncilski pogovor.

Torek, 3. 6.: 14.15 Informacije — Koroška kronika — Za krmilom — Športni mozaik.

Sreda, 4. 6.: 14.15 Informacije — Za kmetijstvo — Za gospodarstvo — O ljubezni in pomladi.

Četrtek, 5. 6.: 7.00 S koncerta Akademskega pevskega zbora „Tone Tomšič".

Petek, 6. 6.: 14.15 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo.

RADIO LJUBJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Prireditve dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 31. 5.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Radijska šola — 9.25 Čez travnike zelene — 9.50 Naš avtostop — 12.10 Opoldanski divertimento — 12.40 Narodne pesmi iz Hrvaške — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 V vedrem ritmu — 15.40 Naš podlistek — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Dvajset let Komornega zbora iz Celja — 18.15 Vsako soboto „Top-pops 11" — 18.50 S knjižnega trga — 19.15 Poje Sonja Gabršček — 20.00 Nove melodije, novi ansambli — 21.00 Plesna glasba — 21.30 Iz fonoteke radia Koper — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 1. 6.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.47 Skladbe za mladino — 10.05 Koncert iz naših krajev — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.50 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Novi ansambli domačih viž — 14.05 Popoldne ob zabavni glasbi — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Za vsakogar nekaj — 16.00 Radijska igra — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 20.00 Zabavno-glasbena oddaja — 22.15 Serenadni večer — 23.15 Zaplešimo ob glasbi velikih orkestrov.

Ponedeljek, 2. 6.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Cicibanov svet — 9.30 Paleta zvokov — 12.10 Iz hrvatske, srbske in makedonske glasbe — 12.40 Koncert pihalnih orkestrov — 14.05 Lepe melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Festival zborovske glasbe v Spittalu — 17.05 Iz opere „Tosca" — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Trio Vitala Ahačiča — 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Lahko noč s pevci zabavne glasbe.

Torek, 3. 6.: 8.08 Operna matineja — 8.55 Radijska šola — 9.25 Morda vam bo všeč — 12.10 Poje mezzosopranistka Giulietta Simionato — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 Glasbeno udejstvovanje mladih — 14.25 Popoldanski koncert lahke glasbe — 15.45 Jezikovni pogovori — 17.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Narava in človek — 19.15 Poje Lado Leskovar — 20.00 Radijska igra — 21.00 Pesem godal — 21.15 Deset pevcev, deset melodij — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Plesni orkestri in ansambli RTV Ljubljana, Beograd in Zagreb.

Sreda, 4. 6.: 8.08 Glasbena matineja pri Haydnu, Mozartu in Beethovnu — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Iz glasbenih šol — 9.30 Zabavna glasba — 9.45 Narodne pesmi — 12.10 Opoldanski koncert — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Koncert za oddih — 14.35 Voščila — 15.40 Naš podlistek — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Odskočna deska — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Nočni vrtiljak zabavnih zvokov.

Četrtek, 5. 6.: 8.08 Operna matineja — 8.55 Radijska šola — 9.25 Iz zakladnice resne glasbe — 12.10 Iz opere „Nikola Šubič Zrinski" — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 14.05 Mladina poje — 14.25 Operetne melodije — 14.45 Mehurčki — 15.40 Violinist Tomaž Lorenz — 17.05 Simfonični koncert — 18.15 Iz naših studiov — 18.45 Kulturni globus — 19.15 Poje Stane Mancini — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Slovenski pisatelj Andrej Hieng — 22.15 Pri skladatelju Jakobu Ježu — 23.15 Lahko noč z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe.

Petek, 6. 6.: 8.08 Glasbena matineja pri slovenskih skladateljih — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Morda vam bo všeč — 12.15 Poljudne skladbe iz starejših časov — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Lahka glasba — 14.35 Voščila — 15.20 Napotki za turiste — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.15 Trio Slavka Žnidaršiča — 20.00 Skladbe sodobnih slovenskih komponistov poje Komorni zbor RTV Ljubljana — 20.30 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Iz zakladnice makedonske orkestralne literature — 23.05 Dialog med življenjem in smrtjo.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1. PROGRAM

Sobota, 31. 5.: 15.55 Tonopticum 5 — 16.30 Za otroke — 16.55 Kentucky Jones — 17.20 Moda enkrat drugače — 18.45 Tour d'Europa — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto pravi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Storilcu na sledi — 21.55 Šport — 22.25 Čas v sliki — 22.35 Zeleni ogenj.

Nedelja, 1. 6.: 15.00 Kolesarska dirka po Avstriji — 16.30 Za otroke — 16.35 Za mladino — 16.55 Kontakt — 17.10 Popevke — 17.35 Za družino — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.30 Oknar — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Emilia Galotti, drama — 22.05 Čas v sliki.

Ponedeljek, 2. 6.: 18.00 Iz kmetijstva — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Valerija in pustolovščina — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Komisar — 21.15 Poštni predal 7000 — 21.25 Telešport — 22.25 Čas v sliki — 22.35 Posebej za vas.

Torek, 3. 6.: 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Kamor nas veter zanese — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Rudarski plesi in pesmi — 21.00 Prosimo, odložite — 22.00 Čas v sliki — 22.10 Kolesarska dirka po Avstriji.

Sreda, 4. 6.: 10.00 Kaj lahko postanem — 10.30 Mostovi do človeka — 11.00 Mož, ki je hotel vladati — 16.30 Za otroke — 17.15 Lassie — 17.40 Šah za vse — 18.00 En Francaise — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Ljubi stric Bill — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.00 Veter ne zna brati, ljubezenska romanca — 22.50 Čas v sliki — 23.00 Kolesarske dirke po Avstriji.

Četrtek, 5. 6.: 15.45 Mednarodni jazz — 16.30 Za otroke — 17.35 Za družino — 18.25 Živa liturgija — 18.55 Baročna glasba — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.15 Veseloigra — 21.45 Čas v sliki — 21.55 Kolesarska dirka po Avstriji — 22.10 Mojster I. P., filmska biografija.

Petek, 6. 6.: 10.00 Denar in življenje — 10.30 Študij telovadbe na univerzi — 11.00 Rudarski plesi in pesmi — 11.45 Telešport — 18.00 Nogometna tekma — 19.45 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Poštna znamka, kriminalni film — 21.40 Časovni dogodki — 22.40 Čas v sliki — 22.50 Kolesarska dirka po Avstriji.

TV LJUBLJANA

Sobota, 31. 5.: 9.35 Šolska oddaja — 17.50 Po domače z zadovoljnimi Kranjci — 18.15 Otroški spored — Kmečka ohcet — 19.15 Jugoslovanska revolucija, filmska serija — 20.00 Dnevnik — 20.35 Kmečka ohcet — 21.35 Rezervirano za smeh — 22.00 Maščevalci, serijski film — 22.50 Kažipot — 23.10 Poročila.

Nedelja, 1. 6.: 9.00 Oddaja v Madžarščini — 9.25 Poročila — 9.30 Po domače z ansamblom Jožeta Slaka — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.50 Otroška matineja — 11.45 Kažipot — 16.25 Novi ansambli, nove melodije — 20.00 Dnevnik — 20.35 Humoristična oddaja — 21.20 Videofon — 21.35 Športni pregled — 22.05 Dnevnik.

Ponedeljek, 2. 6.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 15.40 Giro d'Italia — 17.15 Madžarski pregled — 17.35 Fant v televizorju — 18.00 Po Sloveniji — 18.45 Aktualna tema za samoupravljanje — 18.50 Godala v ritmu — 19.20 Miličnikovo delo — 20.00 Dnevnik — 20.35 Maestrova smrt, drama — Glasbena oddaja — Poročila — En francais.

Torek, 3. 6.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 17.45 Risanka — 18.00 Lutkovna oddaja — 18.20 Obrežje — 18.40 Pod Lipo — 19.10 Velika pustolovščina, serijski film — 19.35 Kratek film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Upornik, angleški film — 22.15 Novi ansambli, nove melodije — 23.25 Poročila.

Sreda, 4. 6.: 9.35 Šolska oddaja — 14.30 Evropsko prvenstvo v boksu — 16.45 Giro d'Italia — 17.15 Madžarski pregled — 17.45 Primožev dnevnik — 18.30 En francais — 18.45 Sodobna prehrana — 19.05 Gospodinjski pripomočki — 19.15 Prgišče baletnih miniatur, baletna oddaja — 19.45 Prospekt — 20.00 Dnevnik — 20.35 Na odprtem morju, televizijska igra — 21.20 Blejski festival — Poročila.

Četrtek, 5. 6.: 9.35 Šolska oddaja — 14.00 Giro d'Italia — 16.10 Evropsko prvenstvo v boksu — 17.45 Deček Jarbol — 18.00 Zapojte z nami — 18.15 Po Sloveniji — 18.45 Dokumentarni film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Mali oglasi — 21.15 Kulturne diagonale — 22.50 Wojeck, serijski film — 22.50 Poročila — 22.55 Evropsko prvenstvo v boksu.

Petek, 6. 6.: 9.35 Šolska oddaja — 12.00 Evropsko prvenstvo v boksu — 14.45 Šolska oddaja — 17.50 Nenavadne dogodivščine Marka Piegusa — 18.15 Glasbena oddaja — 19.00 Skandinavijci med seboj — 19.30 Otvoritev grafičnega bienala — 19.45 Pet minut za boljši jezik — 20.00 Dnevnik — 20.35 Podvodna maska, angleški film — 22.00 Vidmarjev šahovski memorial, komentar — 22.15 Glasbena oddaja — Poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založnika in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.